

Arboly

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON	FŐMUNKATÁRS: VÁZSONYI VILMOS	Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST VIII, FŐHERCEG SÁNDOR UCCA 19 TELEFON: JÓZSEF 12-76
--	---	--

Kacagj Bajazzó!

Irtja: VÁZSONYI VILMOS

Aki elvesztette önbecsülését, az már nem él, csak létezik és mint eleven halott járják közútjaink. A forradalom idejében a képviselőház diestelenül és szegénytelenül felhasználta önmagát. Öngyilkossága nem a japán harcos volt, aki harakirit végez önmagán, mert diestelenül tovább élni nem akar, hanem Martialis gyáva katonájának öngyilkossága, aki a csata elől menekült a halálba: „és így végzett az ostoba, meghalt, hogy ne kelljen halnia”. A forradalom előtti nemzetgyűlés öngyilkossága jut eszünkbe, amikor olvassuk a mentelmi bizottság határozatát.

Itt az a nemzetgyűlés elvesztette önbecsülését. Nem védelmezte meg tagjainak mentelmi jogát, a jog igazságait politikai szenvedélyek és más érdekek szerint ítéli meg és porban fenteng minden tényleges erő előtt. A nemzetgyűlés megröszélt a bíróság leghangosabb fajvédő képviselő a bíróság pénzbüntetésre ítélte. A nemzetgyűlés mentelmi bizottsága viszont oly nagyra tartja azt a egyszerű állami érdeket, hogy a bírósági főtárgyaláson tevése vagy nemtevése nyilvánítani nem szabad, hogy ennek huzobás nélkül feloldozza a mentelmi jogát.

Ez a határozat, amit a mentelmi bizottság Rapert Reszó ügyében hozott, e kor sülyedéseinek emlékeztetése aktája marad. Arról van szó, hogy egy főtárgyalási elnök minden kénszerítő ok nélkül letartóztat és 8 napi elzárással büntet egy nemzetgyűlési képviselőt, aki a hallgatóság körében barátjához fordulva jogász megjegyzést tett a bíróság eljárására, tehát nem tevéseinek adott kifejezést. Az elnöknek módjában volt a közbeszólást rendreutasítani, avagy a terem elhagyására felszólítani. Így járt el sokkal súlyosabb esetekben a Déry-Lukács-per főtárgyalásán Balogh György, a budapesti kir. büntetőtörvényszéknek akkori elnöke. A mostani főtárgyalási elnök elhelyett nyomban ahhoz az esközökhöz folyamodott, amit csak a legsúlyosabb esetben szabad alkalmazásba vennie, akkor, ha a tárgyalás rendjét más eszközzel biztosítani nem sikerült. Letartóztatta a nemzetgyűlési képviselőt, 8 napi elzárásra ítélte, majd felbőszülve bőjtnapokat helyeztet számára kilátásba, aztán lecsillapodva visszazsáppantotta a bőjtnapokat, végül szuronyos börtönört állítottat a képviselő mellé és személyes szabadságától megfosztotta meg akkor is, amikor már a szóbantörő, állítólag megzavart főtárgyalás véget ért. És végül befejeztem összes főtárgyalásait, a nemzetgyűlési képviselőt szabadlábra helyezte. **A mentelmi bizottságnak mindehét nincs szava.** A mentelmi bizottság azt az álláspontot vallja, hogy amely pillanatban a bünyádi perrendtartás a legsúlyosabb rendzavarás esetén megengedi a 8 napi elzárás kimondását, teljesen a bíró dolga, hogy mikor alkalmazza ezt a szakaszt. **A egyszerű mentelmi bizottság nem mer ítéletet mondani a főtárgyalási elnök eljárásáról. Nem meri megállapítani a törvényesség formalizmus mögött bűjtik és mert a bíró a tettenérését védekezt, álszótosan utána-dogaja: „tettenérés”.**

Borzongva kell olvasnunk, hogy ennek a szerencsétlen korszakunk mentelmi bizottsága Miletics Szvetozár esetét merészkedik egyúttal említeni azzal az esettel, amikor egy nemzetgyűlési képviselő közbeszólást engedett meg magának egy bünyági főtárgyaláson. **Miletics Szvetozár esetében a magyar állam biztonságáról volt szó,** amikor két nagy érdek ütközött össze: a mentelmi jog és a magyar állam biztonságára, a kormány a maga politikai felelőssége alatt cselekedett és megörvta az állam biztonságát. De a mentelmi jog: azaz nagy érdek, hogy a képviselő személyes szabadságától csak a nemzetgyűlés bejegyzésével legyen megfosztható, nem olyan nagy, hogy minden apró

vétsegnél vagy kihágásnál meg lehessen fosztani a nemzetgyűlési képviselőt személyes szabadságától.

A mentelmi bizottság jogtudósai, úgy látják, nem tudják, hogy tettenkapás esetén a polgárok, még ha nincs is mentelmi joguk, csak akkor tartóztathatók le, ha erre a letartóztatásra egyéb törvényes okok forognak fenn. Ilyen törvényes ok az előrelátható büntetés nagysága, szokás veszélye stb. És speciálisan tettenkapás esetében, ha a tettes személyi kiléte nyomban meg nem állapítható. Az 1867. XII. tc. 47. §-a, amelyre hivatkoznak szokás, bünteslekményekről és vétségekről beszél, tehát nem kihágásokról, sem pedig még a kihágásoknál is csekélyebb súlyú fejelemni rendbűntetésekről. Vértelőlítván gyerekek tehát a mentelmi bizottság dadogása a tettenérésről ott, ahol a büntetés maximuma 8 napi elzárás, ahol tehát maga a büntetés nem világosan mutatja, hogy még csak vétségéről sem lehet szó. Mert hiszen a vétség szabadságvesztés-büntetése a foglaltság. **A mentelmi bizottság felfogása annál nevesesebb, mert verbális szóval elkövetelt deliktumokkal egyenesen nem lehet tettenkapásról beszélni. A mentelmi bizottság határozata valóságilag felbőszít az összes hatóságoknak, hogy minden elzárással büntetendő kihágás esetén a tettenérés kihágása mögött bűjt a fesszék meg a nemzetgyűlési képviselőt személyes szabadságától.** Gondoljunk csak egy kézenfekvő kihágásra. Olyan könnyű ráfogni bármilyen megbeszélésre vagy értekezletre, hogy ez gyűlés. **Csak be kell menni egy ilyen értekezletre, nyomban tettenérjük a nemzetgyűlési képviselőt is, nosza rajta tartóztatunk le. A mentelmi bizottság majd meckorán mészra ezt a fejelemni. Majd kimondja, hogy a közjegyzetési tisztviselő kellő paragrafus**

alapján járt el és hogy annak a bírálataiba, vajjon a határozata érdemben helyes volt-e, a mentelmi bizottság nem bocsájtkozhatik.

Orültsegek látszik mindez. De rendszer van benne. A demokratikus ellenzék túlvá marad a Ház üléseitől. Nem részeseit tehát abban az abszolút mentelmi jogban, hogy a Ház ülésein mondottakért felelősségre nem vonható. Értéktelenség kell tehát tenni azt a mentelmi jogot, amely a nemzetgyűlésen kívül elmondott beszédekre, vagy nyilatkozatokra vonatkozik. Hajrá, a tettenérés magyszerű szóval való reánkiszabadítják az összes hatóságokat. Parancsoljanak. Csak a telibe. A nemzetgyűlési bíróság minden szabadságvesztésbüntetéssel járó legcsekélyebb kihágás esetén megbocsátja, ha a tettenérés címlete alatt letartóztatják a képviselőt. Amikor már ide süllyedtünk, akkor merészkedtek minket invitálni az ügyvezetett aktív ellenzék, hogy menjünk be a Házba, mert ott gyönyörű sikerek várnak reánk.

Nem szegénylik magukat az urak. Amikor megröszöttek ilyen nyilvánvalóan hamis tanakot hirdelnek. Hiszen ez a kormány még a megígért ártatlan egyszakaszos törvényjavaslatot se teljesítette be, amit az aktív szabaddolgozóknak ümneepeltesen megígért. Tudhatják az aktivista urak, hogy a nemzetgyűlésen lehet szerepelni és lehet kerüpelni, de egy példátlanul konok bírósággal és cinikus kormányval szemben minden vita meddő, idegek pazarlása és az idő elfecsérelése.

A látszat-alkotmányosság felcírázása és kéjgaz szolgáltatása a bíróság számára, hogy az az ellenzék bukne nek a láttára jobban érezze magát. Tehát változtassuk meg kissé a mondást: „Ugráld Bajazzó és engedted meg, hogy én kacagjak”.

Ripkák és Heinrichék egyesülése Budán

Mikor az „ellenzék” összetalálkozik a kormánypárttal — Kis pártok próbálkozása — nagy címekkel

A fővárosi választásokra megkezdődnek a felvonások. Már a pártok első mozdulatai is megmutatják, hogy májusban a demokrácia és a reakció fogadják összeesepni egymással. A legutóbbi évek választásainál fel-felütközött apró pártok, melyek mögött legutóbbior személyi érvényesülési vágy lappangott, ezúttal már előre elvesztettnek látják a játszmát. Inkább a nagy pártok részéről látszanak közlekedési kísérletek. Ezek közül talán a legérdekesebb, hogy

a budai kerületekben bejétezt ténylegk bejelentés arról, hogy Ripkák és Heinrichék együtt vesztik fel a küzdelmet.

Ez nemcsak a felekezeti megértés szép példája, de felémelő látványra annak is, miként tud egy „ellenzék párt” kékesen megérteni a kormány egyik exponensének pártjával. Ez az egyesülés bizonyára köllemetlen helyezés fogja hozni azokat a politikai szöveget, akik a legelősebb ellenzék frontokról szegődtek át Heinrichékhez és eddig azonnal védekeztek, hogy a liberalizmus táborában is „ellenzék” harcot folytatnak a kormány ellen, melynek politikájával az a többi időben több alkalommal okak volt elégedetlenkedni. Ez az egyesülés elvanné az élet azoknak az „ellenzék” beszédeknek is, melyeket egyes képviselők legutóbbi tartottak a nemzetgyűlésen. És az ügyvezetett

aktív ellenzék nem egy tagjára ráitán a passzív kormánypártiság helyégre.

Akadnak azonban a mai időben is nagy lelkek, melyek szeretnék halottaitól feltámasztani a választásokra szóló általános pártok rendszerét. Ezek az

alkalmi pártok rendszerint azzal próbálnak érdeklődést kelteni maguk iránt, hogy kis táborukhoz és svany programjukhoz lehetőleg hangzatos, nagy címeket választanak. **Budán például Széchenyi-párt néven indult meg ilyen próbálkozás.** A leguagyobb magyar neve bír szerint a mult nemzetgyűlési választásokon feltűnt gazdaságotlalki párt városi újjászülését fedezte volna. A VII. kerületben Ripkák városi pártja néven veszi fel a palackharcot a Wesselyai utcában székelő Függetlenségi Kör, mely nemrég az Erzsébetvárosi Kör jubileumán is képviseltette magát és szintén Ripkák felé orientálódott. **Ripka felé orientálódik Lipták Pál is,** aki nemrég a szabadelvű zászlóhóntáson volt részt a Liget-Klubban. A Liget-Klub újabbban színelvőleti politikai tevékenység, ami elősorban a Ház demokratapárti tagjaitól tudható be, akiknek illiköz megatartása folytat a venősség joggal atból tart: ha netalán újból egyvalahai politikai állásfoglalásra határozna el magát, akkor fogja felkínállyes részvétl szorban fogja magát találni. Ugyanez az a VII. kerületben alakulóban volt egy bizottság, melynek elme „Kereskedés és iparok közzeponti érdekképviseletének megszervezése alakult bizottság” volt. Ergő a bizottságok csak nagy derült ki, hogy elnökül Lipták Pált kérték fel. Egyézen odaváiban Rikl-ise van a Házoldalonok pártjával, mely a IX. kerület polgárai között iránykzik magának híveket szerzeni. A legtöbb kis párt azonban előreláthatóan az a sors vár, hogy gyremekkorbi hetességben fog kimulni, mert a poigárság ma már felismerte politikai útját és sem hangos címfekkel, sem barátj kapacitásokkal nem enged magát férvezetni.

A leszerelt légszeszlámpa

Ripka Ferenc mindinkább kibontakozott. Eleinte még jászsotta a kormánybiztot. Kacérkodott a nagy problémákkal, megígerte a drágaság letörését és nem volt olyan városi kérdés, amelyet hamarjában meg nem oldott volna. Ilyen irányú nagyzerző működéséből nem maradt még egybe, mint a fogycsökkentés, marhába emelése és a villany és légszesz feltöltés egyszerűsége. Egy volt gazdasági igazgató, aki a korona stabilizálása és a külföldi szénárak hanyatlása után felmélte a légszesz árát: az a megtetszőt tehetetlenség és tehetetlenség. Ott állott tehát okmánybiztoságszámornán mint egy leszerelt légszeszlámpa.

Amde a leszerelt légszeszlámpa, ha már nem is világít többé, atalakként *reklamációs* lámpa. Így alakult át Ripka Ferenc kormánybiztosból *főkorfessé*. Minden idejét korfességek és a pártvezetés foglalta le. Egyelőre csak Budán próbálkozott és itt még megvolt az a mentésge, hogy a budai közelében már előbb is résztvett, bár ettől a perctől fogva, hogy kormánybiztos lett, tulajdonképp köteles volt magát a pártpolitikai agitációtól távol tartani. Ujabbban azonban a főtűkötésnek szánta be a balpartot. Napról-napra konferenciát tart kerületi bizalmi emberekkel és őket a Ripka-párt, vagy István utja, mílgen elvált párt megalkotására ösztönözi. Ilyen bizalmas értekezletre hívta össze a múlt héten az Erzsébetvárosi polgárait. Ezen az értekezleten jelen voltak többek között Lipták Pál, Bollenberg postagazdát, Papp postafőosztályos és B. Virágh Géza, 48-as hírlapíró. Ripka ezen az értekezleten előadta, hogy az Erzsébetvárosban, különösen annak külkerületében, nagy kell alakítani a Ripka-pártot, amelynek létszámát Vass József fogja elvállalni. A postások és a villamosvezetők közreműködésére biztatja van. Lipták, aki előzőleg már a demokráciában is ajánlkozott, majd a Ligetklubban tartott szabadválasztási ülésen vett részt, most lelkesedéssel magára vállalta a Ripka-párt, vagyis a kormányellenes komünárius szervezést. B. Virágh Géza, a törhetetlen 48-as, ugyancsak lelkesedéssel ajánlotta fel Ripkának szolgálatát. Ripka, mint lehetőségek — úgy látszik — ezt már előbb sejtette, mert A. B. C. D. Virágh urat, akinek megítélés nem lehet, hogy ne mint *Ripka-örök* nyilván ha jó a kikelet, — Erzsébetváros egyik kerületében, általános álmódokodásra, a választási biztosság elnökségére nevezte ki.

Az Erzsébetvárosi értekezlet után egy terézvárosi bizalmas értekezlet tartott a város gondjával nem elfoglalt kormánybiztos. Itt megjelentek: Honnonyi Tivadar, a XII. választókerületi választási bizottságának elnöke, Eckmayer és Bayoc. Antai, ugyancsak a választási elnökség tagja, Gundel Károly, a háziorvos, rokonszenves vendégül és Füzesséry, exdemokrata főispán, a jobb- és balparti Szilágyi Károly, továbbá Kovács Gyula, a magyar munkárpárt névű új képviselője. Érdekes, levezekli: És feltehető, hogy Ripka úr, a kis alumnusi, már a választási elnökség összehívásánál a maga híveit állította a terézvárosi bizottság élére. A kis alumnusi itt nagyon tüzetl *Városszék* ellen, aki előtt valamikor szépen, földelmessen hajlongott, felvéve a legjobb fekete kabátját.

Két kérdésünk van ez alkalomnál. Az egyik: vajon Ripka úr nem tudja-e, hogy ő kormánybiztos fizetését az adóköztől pártkülönbség nélkül kapja, tehát nincs arra jog, hogy mint kormánybiztos, agitáljon, pártot szervezzen, igazgessen és politikai kerületi foglalkozjon. Mit gondol, hajlandó leszünk ezt nyugodtan tűrni? Mit gondol, ha a Városházán összehívhatunk, kormánybiztosként fogjuk-e azt látni, aki nem egybe, mint alumnusi korszak?

A másik kérdésünk, tisztelt szabadlevél párt, mi ez! Micsoda eszébdolog, hogy bizonyos kerületekben Ripka úr szervezkedik, bizonyos kerületekben a szabadlevél párt? Mi a viszony a két párt között? Tárogatnak vagy megcsúsznak egymással? A régi mondást érvényesítjük: Getreumt maneschien, verent schlagen! Végre is az alumnusi hal nem tarthat örökké. Meg kell majd tudnunk, hogy a szabadlevél párt híveit a komünárius pártoktól támogatják-e ott, ahol a maguk ége előtt nem dolgoznak, vagy a demokrátiás ellenzék pártokat. *Ezen a ponton azután minden felderül.* Ha a szabadlevél párt összejátszik Ripkával, akkor a választás után is boruljanak egymás kebelére, együttesen imádván Bethlen Istánt; de hozzánk ne közeljenek! Ripka úrnak különben is melcsen ajánljuk, hogy amire a demokrátiás ellenzék pártok a Városházára bevonulnak, így közelekk ottan elkerüljék, mert *minket nem fog barmágnani!*

„Embert barátjád!... Fogadd barátodul A Polgárt — és bátrán adalíthatz polgártársaid jetele elé.

A Vázsonyi-mentes városokhoz ábrándja kezd szertefoszlani, Lassanként kiderül, hogy a liberális vezeték mindig rajongtak Vázsonyiért.

KRÚDY GYULÁNE
GYERMEKOTTHONA MEGNYILT
BUDAPESTEN
A II. KER., HÜVÖSVÖLGY LEGSZEBB HELYÉN
PÁFRÁNY ÚT 7 — TELEFON: 89-23
2 éves koról előfordul nevelésre alkalmas. Helyi, vidéki, spanyol nyelvek, legelőször svájci nyelvre vezetett gyermekotthon Villa-rendszer, kert. Állandó orvosi felügyelet

Főrendiházi reform a — választói reform ellen

Reakció az egész vonalon

1884-ben reformáltatott utótlára s a *Mitshárd Kálmán Összgyűlési Kéziratok* közt kedves anekdotákat olvashatunk a reform vitáiról. Nemcsak a viták de az egész korszakot jellemeli a következő kis történet:

„Két gróf vett részt a vitában és azon disputáltak, hogy melyik a nagyobb demokráta.

Gróf Keglevich István azt állította, hogy gróf Apponyi Albert nem valódi demokráta.

— Igaza van! — kiáltja Prileskey.

Felbosszongdik erre gróf Apponyi Albert és kijelentette, hogy gróf Keglevich István egyike a legoknyavabb arisztokratáknak.

— Igaza van — szót közbe Bouthy Ákos.

Valóban, ez a korszak, amelyben így vitáztok két arisztokrata, sőt ez a korszak amelynek patriarális kedves pipafüstjében ilyen anekdoták keringenek... ez a korszak valóban alkalmas volt rá, hogy főrendiházi reformot csináljanak. A kiegyezés megszűlődel, az alkotmányos királyi hatalom megint gátlottan s Ferenc József, aki király volt a nagypapának s király a nozokának, szinte már *institúcióképp* országol Bécsben és Budán az emberek el sem tudják képzelni, hogy volt idő és lesz idő, mikor nem Ferenc Józsefnek hívják Magyarországot királyát: a „nagy krach” válságaiá rég múlt van az ország, hitelrendszerünk megerősödött és a magyar korona egyenrangú a francia és a svájci frankkal; vasútépítkezésektől hangos az ország és Budapest palotáival mintegy egyezgerszakal varázsútszere nőnek ki a mocsarközből; és békeség van bent az országban és békeség van kint a nagyvilágban — nem az 1900-1914-es korszak beközégek *fata morgána*, hanem az igaz európai béke vorfolyása; idevagy a polgári házasság kanyargása is leviharzott már és a szabadelvű pártok szabadelvűsége mintba megfogódott volna a küzelemben... és kint, a külföldön is esodátatos ligetén és szertelendű krisztályosodik ki a polgári társadalomnak az a vendé, amely az *ancien régime* elmerülésével megcsúszott... virágában van az a gyönyörű korszak, amelyről Ferrero azt írja, hogy világtörténelmeleg példátlanul jelenség, hogy ruggel hétézer, vagy nyolcezer, mint egy adott helyre megindul Európa, Amerika és Ázsia minden nagyvárosában sok-sok százezer, sok-sok millió munkésember, hogy több-kerebbe megelégedetlen munkhelyére szöksson... valóban, ez a korszak, a társadalmi, gazdasági és kultúrális stabilizációnak és az élelmiszeri korszaka alkalmas volt arra, hogy főrendiházi reformot csináljanak. De vajon alkalmas-e az mostani korszak? Alkalmos-e!

A komünáriusban azt mondják, hogy: *igaz*, sőt egy „illetékes komünárius párti hely” azt mondja, hogy ez a javaslat a legitimizmus, az igaz legitimizmus fundamentuma. Az igaz legitimizmus! Oh, ezt olyan sokszor halljuk, mint például ezt a formulát hogy: „az igaz szabadság” — sohasem volt még reakció, amely azt mondta volna, hogy ő reakció és ne mondta volna, hogy ő az igaz, a helyesen értelmezett szabadság és sohasem volt még közölgő fordaltnisség, mely ne mondta volna magáról, hogy ő az igaz legitimizmus. Az igaz legitimizmus tehát nem a királynál kezdődik — hanem ott, hogy néhány száz ember felsőház tag lesz, a restauráció nem Szent István koronájában kezdődik — hanem a felsőház reformjában. Mi nem tudjuk, hogy mi indokolta ezt a fellélelti rendellenesség, nem tudjuk, miért olyan balasztalhatatlan sürgős a főrendiház reformja.

Méltóztatnak emlékezni, hogy miért lépett föl annak idején a kormány a felsőházi javaslattal, a későbbi, az 1885-VII. te-kel — Azért, mert a polgári házasság körül való küzdelemben nyilvánvaló lett, hogy akkori összetételében utjában áll a főrendiház a szabadelvű és demokrátiás törvényeseknek. Más szóval, a szabadelvűsége érdekében volt szükséges a felsőházi reform; majd azt mondatkott, hogy „Díza Kálmán hozzá akarta liberalizálni a felsőházat a képviselőházhoz. Akkor a felsőház reformjára egy nagy szabadelvű reform után volt szükség — na a kormány egy nagy reform előtt, egy nagy reform elé, egy nagy reform ellenüllyél és fekélt akarla restaurálni a felsőházat... meg hozzá egy olyan választójogi reform fekélt, amely önmagában is antidemokrátiikus.

Más szóval, a ték meglesz: amit azonban fekélti kellene: a választójogi demokrácia — az ucu lesz meg, sőt az új választójogi reform olyan lesz, hogy utána, ha közben a főrendiházi reform is megvalósult, utána nem egy felsőház lesz, hanem — kétfő.

Legrúnyk igazságosak és mondjuk meg, hogy a régi főrendiház nem volt a „reakció fellegvára”, aminek a főrendiházakat Európaszerte neveztek; nem volt fellegvára semminek — utolsó egy fellobbanása az egyházpolitikai küzdelemben volt, azóta a formalizmus légekérge tapadt „a törvényhozás másk házára” és ami hónapok, sőt esztendőknél kezesült forratta a képviselőházat és a közvéleményt, az itt néhány óra alatt „elforgadtott”. Jókat Mária valmikor, hogy a főrendiház legnagyobb ellenzéke: a közöny — közöny vette körül s magak a főrendek is közömbösek voltak a főrendiházzal szemben. Esőtől mondja az angol felsőházi azólo tanulmányában, hogy a lordanakéllárnak, a felsőház elnökeinek még annyi józa slas, hogy a szónokok rendjét megállapítsa e ha egyelő több peer áll fel szólasra, Glórdinazárnak maguknak kell vendet tartani. „Az érdekesnek inkább az egybenben van, mint az intézményben — néhány kiváló peer hírneve, elbomlótyúsága az egész testület légyét”.

Nálunk inkább megfordílvta volt — bármily hideg és halott volt a testület fénye, az a régi magyar világi arisztokratikus nevelésében élesben hatott, mint a testület tagjainak fellépése. Minálunk nagyon sok pálya a főrendiházban fejeződött be, meg szünetelt főrendeké is — Angliában nagyon sok pálya indult el a főrendiház hívós és zari levegőjében; bár törvénykezdeményezés az angol főrendiházban nines és nyílt konfliktus az alsóházzal, 1832-től 1900-ig mindössze három eseten volt!

A mi régi főrendiházunkban — az egyházpolitiká óta — alig volt erősebb vita; a koalíció alatt gróf Zselénski Róbert, a munkárpárt alatt gróf Hadik János föltöltött ki a vitákat — jóformán egymagukban. Túlás volna azt mondani, hogy reakcionárius testület volt — még reakcionárius sem volt; és ha „mumiákról” beszélnek, mondjuk el, hogy azok közt a mumiák közt, a családfelekk abban az óserdejében, amelyek érvökerei még az Anjouk és Jagellók korszakába nyúlnak be, sokkal több liberális, szabad szellem fűgódott, mint a fájvédó politika Gómböf-féle hátsátságában; talán konzervatívabb volt, mint Landósdóv-márkik, Salyshuryk, Derbyk és Rich-mondok törvényhozó testülete, de föltétlenül haladabb szellemű volt, mint akár a porosz arkházak, amelyben a Wiedek, Fürstenbergok, Salu-Salukok és Radziwillek domináltak, akár az osztrák főrendiház, amelynek legerősebb emberei különben — például Liechtenstein herceg, a kereszténybiztosítók vezetője — átmentek a képviselőházba, amikor komolyan és hatóságosan akartak politizálni.

Ez a probléma azonban a múlté! — A jelen problémája más. A jelen problémája: Magyarország ujféltéje — ami azonban elválaszthatatlan bizonyos sorrendű kérdésektől; *csak a főrendiház megszűlésén a régi ellátóktól... mielőtt példán az esküdtéseket, vagy a teljes jogosságát visszahozhatunk volna, demokratizálni a felsőházat, mielőtt az alsóházat demokratizáltuk volna — restaurálni a királyi intézményekből a főrendiházat, mikor, mint Andrassy Gyula helyesen mondta: a király még mindig hiányzik a királyságból... ez talán mégsem a legelőnyösebb.*

És most mondunk valamit, ami talán antidemokrátiikus látszik: régi megővült szervezetében a főrendiház komolyabb lívatást tölthetett be, mint a mostani tervezés szerint, amelyben a réginek arisztokratikus hágyosságával egy gazdasági érdekvépvélet koncentrációjával keresztelődnek; akkor jelelősebb a múlt századok ünnepélyes, történelmi halotti maszkiát, jelenthetné a főrendiház a hagyományt, az „örök hó világot” a társadalom orszáin.

Most nem jelent semmit, mint ahogy alapjában nem jelent például semmit a francia szenátus sem, amely, rég volt mikor a „szakított esküdtészeknek neveztek”... Nem is szóla arról, hogy egészen érthetetlen, hogy a mostani kormány egyszerre a törvényhozói testülete akarja emelni az érdekvépvéleteket, mikor eddig, akárnyán eseten, nélkülük adta ki legelőnyösebb gazdasági rendeleteit. Szónta azt hisszük, hogy itt nem is a régi főrendiházról, hanem az új főrendekről van szó — legelőképp pedig mint mondtuk: preventív nérszékelésről, főkézzéről és ellensúlyozásról a választójogi demokráciának, ami nines s aminek eltereléséhez úgy látszik, nem elég egy reakciós választójogi javaslat, de kell még egy reakcionárius főrendiházi javaslat is.

Polonius.

Kiváncsi vagyok

vajon Bethlen azot meg-e Gótfre, hogy ott is helyesülje Bessenyei Zsóé legutóbbi beszédét?

KIVÁNCSI VAGYOK: vajon Léderec Gustávot és Kmetty Károlyt is népgyűléseken fogadják ünnepeltül a fejevédel?

KIVÁNCSI VAGYOK: vajon a fővárosi választások után is helyeselné fogják-e az egységpárti szónokok a numerus claususot?

BAK SÖR
DREHER

A választási bizottságok évtizedes fővárosi lakosokat hagytak ki

A „liberális” bizottságok is folytatták a jogfosztást

A választói névjegyzékek ezúttal ismét azt a bűncselekményt mutatják, melyet az utóbbi években alkalmunk volt megsejteni. A választókörök ismét ezúttal ismét hagyták ki és a kihagyottakra bizonyára sovány eleges lesz, hogy ezúttal nem Wolffék, hanem esetleg a Híbrálisok fosztották meg őket választójoguktól. A demokráta körökben tömegesen jelentkeznek a reklámlók és a felszámolások adatai elszomorító bűncselekményt mutatják annak a lelkiismeretlenségnek vagy rosszhiszeletnek, amellyel a választási bizottságok eljártak. A rendelet értelmében a választási bizottságoknak

nem lett volna szabad kihagyniok senkit.

Amíg az illetőknek rendőri bejelentőlapját meg nem szeretik, vagy hatvani helybenlakásukról másképpen meg nem győződtek, sőt a rendelet azt is feladandó tette a választási bizottságoknak, hogy nyomozásokat végezzenek a helyszínen azoknál, akiknek doméllimna az előző választói névjegyzékekből vagy a rendőri bizonylatokból ki nem derül. Ezzel szemben a legtöbb kihagyott évtizedek óta lakik ugyanabban a házban és valamennyi rendőri bejelentőlapján igazolja magát. A választási bizottságok lelkiismeretlenségét árteszik az előjárások is. Így a VII. kerületben több kihagyott polgár közvetlenül akarta beadni a felszámolást, melyhez bejelentőlap volt eszavalva. Az előjárások, melynek kötelessége lett volna a felszámolást elfogadni, azaz utalástól visszafizetésig polgárokat, hogy a bejelentőlap sem elégséges, hanem rendőri lakbizonylatot kell becserezniük, ami kötelesség és farsággal jár. Nagy tömegben jelentkeznek a demokráta körök jogvédő íróiban olyan polgárokat, akik

38-40 éve laknak Budapesten és sem a felvettek, sem a kihagyottak között nem szerepelnek.

Az is megállapítható már ma is, hogy a listákban igen sok választónak a lakcíme helytelenül van feltüntetve, különösen a házszámok tekintetében van sok elírás. Ezek a választók majd azáltal fognak elcsúszni a szavazati joguktól, mert a választói igazol-

ványt nem annak a háznak a felügyelőjéhez fogják kiküldetni, ahol az illetők laknak.

Legtöbb reklámció a Központi Demokratok Körbe érkezett be. A felszámolások néhány esete kirívó példáját szolgáltatja a választási bizottságok munkájának. Kihagyott pl. Takács Lászlár ékesrészt, akinek 28 év óta van műhelye Király uca 26. alatt és 11 év óta lakik a Révút uca 23. számú háiban.

Kihagyták azon a címen, hogy nem lakik 6 éve Budapesten, holott 51 év óta budapesti lakos.

Körner Albert kihagyatott, ki 24 év óta lakik; a Hunyady tér 7. szám alatt és 1878. óta betűszedője a Pester Lloydnak.

Pajor Géza műszerész és Pajor Ferenc villanyszerelő 25 év óta laknak Aradi uca 67. alatt. Bró Hugó elektrotechnikai bej. cég tulajdonosa 12 év óta lakik Vörösmarty uca 62. számú háiban. Krausz Ede a Neues Pester Journal alkalmazottja 13 év óta Gróf Zsigmond uca 5. alatt lakik. Csengeri Izák kereskedő 22 év óta lakik Gyár uca 1. alatt. Wellisch Miksa papírkészítőknél Damjanich uca 30. alatt nyílt üzlete van; 1907 óta Aréna út 29. alatt lakik. Deutsch Nándor 12 év óta lakik Budapesten, 9 év óta Aréna út 7. alatt. Különös előzetessel hagyták ki a neket. Steiner Adolfot kihagyták, holott 15 év óta lakik Csengeri uca 58. alatt. Öv. Winkler Simonné 13 év óta lakik Andrássy út 97. számú háiban. Öv. Rubin Manoné 21 év óta lakik a Lövőde téren.

Mindezeket a választókat

nem lett volna szabad kihagyni.

mert a rendőrség egyszerű megkeresésre igazolhatta volna ezeknek helybenlakását, valamennyien főbérletűek így a legfeljebb helyszíni szemle is igazolhatta volna őket. Az úgynevezett liberális választási bizottságok azonban helyesebbnek tartották a régi utat és ezzel mintegy utólagos erkölcsi igazságot szolgáltatottak a Wolff-párt jogfosztásainak és választási orszákoskodásainak.

Kiket pártolt a Szózat?

A Rupert-Újság margójára

A budapesti büntetőfővárosi bíróság felváltó Szózat-per alkalmával végül eljött a fájvédő lapok tudósításai a Márffy-ügy itéletéről.

A szerkesztés Márffyék három lapja között ezáltal kiférhetne volt.

A Nép vértől, mérgebe áztatott csettelt „szózat”-riportot festett az itéletéről az egyszerűbb lelkek számára.

A bíróság emelvényein malmas, lélektelen, „jogipart”-úg igénytelen férfiak ülnek. A nézőközönség helyen az első sorok verszomszjas, cseszmesz, koszorú tözsdésekkel vannak tele, akik szadista kéjjel várják az itéletet. A hátsó sorokban néhány elkeseredett fájvédő gubbaszt, kiknek lelke keserűen borong azon: hogyan lehet eltűnni derék és becsületes férfiakat, akik csak nyolc polkár öltek meg és huszonhárom tettek nyomorokká... „Uraim kijelentette, hogy nem tulajdonít döntő fontosságot az elsőbíróság itéletének és nem jön el bosszankodni” — adja hírül A Nép. A hallgatóság körből pedig ezt a véleményét löste el: — Ne pofázzon kérem... Szent meggyőződés, hogy nem Márffy volt a tettes...

A Szózat, a komoly közéleti lapja, már intelligensebb mondatokban támadja a bíróságot és az itéletet. „A keresztény közgondolkodás nem tud megengedni abban az itéletben, amelyet a budapesti királyi büntetőfővárosi bíróság mondott — írja a Szózat. — Ha Zsitvay Leó ül az elnöki székhelyen, egészen bizonyos, hogy a legszigorúbb itéletet is legteljesebb meggyűrésessel fogadja az egész keresztény magyarság...”

A közéleti lap már a közhatalom struktúrája árdekl. A Nép meg félhasdában a kivezényelt rendőrt. A Szózat olvasóit már egyenesen a bíróság ellen lehet hangolni. A Szózat az elnökek találja a legsúlyosabb il-

lét. Vajon milyen búne lehet a lörvényszék népzeri és becsült elnöknek?

„Langer Jenőt mégis csak Vázsonyi nevezte ki a pozícióra...” — jelenti be a maga agályosságai kifogását.

A felsőbb köröknek már a Nemzeti Újság-ot illeik olvasni. A Nemzeti Újság a kormány lapja jobb felé. A Nemzeti Újság előkelő olvasóköreit már sem a rendőrok, sem a főtárgyalás elnöke nem érdeklík. Ott nyomban a helybinyújtásteren és igazságügyminiszteren lehet kezdeni a támadást. A kormány jobboldali lapja már nem riportol, nem feljékket ír, hanem „előkelő jogászai” helyről erőd nyilatkozatban foglalkozik a Márffy-itélettel. A döntésben, megváltjuk nyíltan, végtelen tévedést látunk — mondja az előkelő jogási hely. Az itélet — szerinte — az írott törvénnyel szemben inkább annak a belső érzésnek kívánt szolgálatot tenni, amely már valamely erélyes intézkedés követel. De az ilyen eljárás csak mélyíti a szakadékokat és megrendíti a gondolkodó ember hitét. Így nem kifelé, hanem visszafelé megyünk a sötét rengetegbe.

Igy szól a kormány — jobboldal.

Ez a három cikk is igazolja, hogy a fájvédő lapok következetesen pártolják az atrocitások „hóseit” és az 6 kedvükért még a bíróságot is kessek támadni. Mindenesetre nagy felülemelkedés kell a bíróság részéről, hogy ezek után a fájvédő lapokat védelmezze és velük kapcsolatban képviselők mentelmi joga körül időzzen fel országos vihart.

ZSOLDOS magánfolyam
Előkezelési központosított magánvizsgákra, érettségire, vizdtekre is
VII, Dohány u. 84 :: Telefon: József 124-47

A másik front felé

Feltétlen híve vagyok a titkos választójognak, — de nem ma mondja az egyik; fanatikus híve vagyok a titkos választójognak, — de nem Magyarországra számára, mondja a másik; orszáklent barcolok a titkos választójogért, — de más körülmények közt —, mondja a harmadik; megingathatatlanul áll —, mondja a negyedik; — ha biztatnák, hogy az nem baloldali többséget hoz be, mondja a negyedik és az első, és a második, és a harmadikat, és a negyediket együttesen úgy hívják, hogy az egyeséspárti titkosválasztójog csoportja. Igazán nem tudjuk, hogy a csoporttal szemben, a titkos választójognak e féltelnetes gárdájával szemben miért van szükség arra a jelszóra, hogy: „a titkos választójog nyílt kérdés”; nyugodtan megy itt az ügyesek akkor is, ha pártkérdés: a nyílt szavazás és se Beihlen Istvánnak, se a pártnak nincs szüksége arra a látszatra, hogy van egy csoport, egy hajthatatlan, tizes csoport a kormány-pártban, amely a titkos választójog kardia, pajza és sánca. Aztán: volt már egyszer nyílt kérdés abban a pártban a titkos szavazás; még pedig más körülmények közt, még pedig úgy, hogy a kizsákkát vezére, nagytájtól Szabó István, az akkor szinte perdöntő hatalmú földművelési miniszter elég erőteljesen exponálta magát a bizottságban a titkosság mellett — még pedig úgy, hogy nem 1938-ra és nem más országok számára és nem plátói alapokon és nem „szigorúan bizalmasan” harcoltak a titkos választójogért... és a vége mi lett! A vége egy választójogi rendelet lett, túlnyomórésztben nyílt szavazással... Tehát nyílt kérdés lesz megint a titkosság — a titkosság lángoló szellemének teljes szabadság adatik arra, hogy gyöngéd érzelmekről biztosíték Demokratcia öröm; ami egészen olyan mint amikor Viktor Hugo híres regényében, az 1793-ban az ormester figyelmezteti a matrózokat, hogy nemcsak kötelességek, hanem jogai is vannak, sőt akár ellene is panaszodhatnak... „de nem ajánlom” tette hozzá gyöngéd. Igazán nem tudjuk, hogy mi pártkérdés a kormány-pártban; a fővárosi javaslat nem volt az, hiszen a párt tagjai a bizottságban Wolffokkal és a fájvédőkkel szavaztak; a választójog szintén nem az; a numerus clausus szintén nem az, hiszen maga a kultuszminiszter jelentette ki, hogy nem híve a numerus claususnak. Igaz, hogy a törvény megváltoztatását folyton más és más feltételekhez köti és hogy a numerus clausus politikája egészen úgy van érvényben, mintha a kultuszminiszter úr is szavazás híve volna. Úgy látszik, a kormány-párt „harcépképességének” az a feltétele, hogy az őssze ellentétek kényes gondolat megóvassanak benne, hogy minél több belső ellenzék legyen a pártban és hogy minden javaslat — a párttagok intenciói ellen érvényesüljön; épp az ellenkezője megy vége annak, ami a blokkban történt — ahol az ellentét nem maradt „kebelbeli ügy”, ahol az ellentét kilépett, nem „homlasztra” hanem megszilárdítva és megacélozva ezáltal az ellenzék frontot. A kormány-párti medvének bizony vissza kellett bujnia a barlangjába — rájött, hogy nincs még tavasz és nem hozta meg a tavaszt az az egy fecské sem, amely kiröppent a demokratikus blokkból, hogy... önálló repülőkapcsolatokat végezen; azt talán meg a legszelebb jobboldalon is koncedálják, hogy nem az a kilépő úr jelentette a blokk erőset, hatalmat, harcépéséget, egyenlét, tömeget és népességéget. „Gyere vissza, minden meg van bocsátva” üzenik az apórhátrétek az ottant családtagoknak — „Maradj távol, minden meg van bocsátva” üzenik a blokk a maga kívándorlójának.

Rupert Rezső

mentelmi jogán és a bünyvdi perrendtartás szellemében hiba esett volna és ez tiltakozást váltott ki a budapesti Ügyvédi Kamara tagjaitól is, akik az incidens tisztázására választmányi itélet hívták össze. A választmányi ités szórnoka Vázsonyi Vilmos volt, akit a politikai élt napi küzdelmeiből az az eszme szörfölt az ügyvédi kamara ülésebe, melyért álete egészen folyamán és politikája egyenes pályáján mindenkor küzdött: a jog és az igazság fanatikus szerelése. Vázsonyi Vilmos levetette felősrre a közéleti férfit, a politikus tőgáját:

ügyvéd volt, a jog, a becsület, a törvény, az alkotmány, a bíróságok tekintélyének, a polgár szabadságának védője.

Csak mi, akik ismerjük, láttuk meg benne ebben a pillanatban igazságénekek lángoltak. Azt a Vázsonyit, akinek egész pályája abban állt el, hogy míg félközevel történelmet formált és katasztrófákat óvta nemzetet, a másik kezével mindig védelmet fogta annak, akivel igazgatlanság történt. A politikája is örökös jogvédelem volt, amelyben az általános elvek és küzdelmek mellett mindig helyet talált az egyéneknek esett sörlem védelme. Mert amit nincs különbség a között, hogy egy nemzetiségű képviselő vagy egyszerű polgár ért volna sörlem a főtárgyalási elnök részéről, úgy

Vázsonyi sohasem ismert különbséget a szegény és gazdag, a nagy és kisember igazsága, a forintos existenciák és a milliomosok nédelme között.

Gazdag ügyvéd nem lett belőle, de Magyarországi igazságügyet kevesen képviseltek méltóbban a bírósághelyben, mint Vázsonyi...

Nézzén a tükörbe, hisz Ön kövér!

Használja a „VEGETIV PORT” tablettát és oly kérésű lesz mint barátója. Kapható békébelli minőségben „HUNNIA” gyógyszerár Budapest, Erzsébet körút 56. Egy doboz ára 21.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készült. Orvosok ajánlják.

MODERN BÚTORSZALÓN Üllői út 14, Baross uca 11. sz.
Szoilid, olcsó kiszolgálás. Gáspár Nándor
Telefonszám: J. 56-08

HÉTRŐL-HÉTRE

A demokratikus ellenzék az a mulatságos megjelölés érte, hogy Dénes István felmondott neki. Öttharagvó csapat-papot, passzívítást, forradalmat, még arról is megfogalmazott, hogy állig néhány nap előtti könnyéig meghatva jelentette a demokratikáról blokkvacsorán Vázsonyi Vilmosnak, hogy kézi a halála is követni.

Kiderült, hogy a halál csak valamilyen közbeeső állomás lehet a politikában, mert odáig még elmege Dénes István, de már a passzívításig nem.

Különböz nem nagy eset az egész. A blokknak is kár volt komoly nyilatkozatokban foglalkozni vele. Van nekik dolgok, események, amelyek akkor nyernek jelentőséget, ha valahogy komolyan veszik őket. Már pedig sem a Dénes István kilépését, sem az ugynevezett Magyarországi Munkaspárt hivatalos megmaradását humor nélkül nem lehet tudomásul venni. S éppen ez a szerecsényük az ilyen incidenseknek.

Vagy mit csinált volna a sorok frója akkor, amikor mint nemzetgyűlési képviselő levitte egyik beszámolójára a kerületbe Dénes képviselőtársát, aki aztán alaposan megrémült?

Ugy esett a fura eset, hogy a fúrge Dénes többé megintertellátta a szót, hogy mikor viszi le már a kerületbe, ahol csak a földmunkás és hasznára is lehet neki, stb., stb. Mi tagadás, alulról elhunemított tiszteltetlenségű hűdözött jóideig ettől, vagy mit is mondok, a szerecsényt, végre is azonban nem tudott ellentánni a kollégájás szeretetreméltóságunk. Es levitte Dénest a kerületbe. Beszámoló-ülése.

A beszámoló-ülésnek tulajdonképp két fontos szereplője van: a választóközösség és a képviselő. Ők adnak randevút egymásnak ezen a sokadalmon. A képviselő elmondja, mit végzett a kerület, az ország érdekében odaott az országzásban s a választóközösség rámondja az áment. Mindkét más az ilyen beszámoló csak statista. Statista tehát az a másik kerületbeli képviselő, esetleg több képviselő is, aki kollégialitással, politikai szolidaritásból le szokta kíséni a beszámolóját tartó fővárosi elnököt a kerületbe s maga is felszólal a beszámolóban, elmondván, hogy minő kiváló államférfi a beszámoló képviselő, hogy boldog lehet a kerület, hogy ilyen ember viseli a képt sít, stb. Már ahogy ez történni szokott.

Hát Dénes is elkísérte a sorok fróját kerületé egyik közösgébe. Es fel is szólalt a beszámolóban, ahol a vendégnak kijáró megbecsülés fogadta.

Es egy hét múlva Dénes István földmunkáslepeljében, a Pölgödben, amelynek 6 a szerkesztője, a szerkesztő tulajdon tőlőlől hosszú tudósítás jelent meg arról a beszámolóról a következő hangzatos címmel: „A Magyarországi Munkaspárt zárlatbontása X. Y. kerületben.”

Hát nem kedves, mulatságos eset? Es vajjon lehet-e haragudni érte? Ugyan! Ne tessék komolyan venni! Humor.

Vázsonyi Vilmos tulajdon perszifálta a minap azokat a Heinrich-féle és Ripka-féle kísérleteket, amelyek a demokratikus kispolgárságot be akarják terelni az ugynevezett szahadélvú és egrészes városi pártba. Ezek a nagypolgárok, Heinrich és társai — mondotta Vázsonyi — már kispolgárok gyantán szeretének szerepeln, mert tudják, hogy a kismemberek fogják eldönteni a választást.

Hasonlít ez a kispagadaprt esetéhez. Mikor itt volt Clark, — mesélte Vázsonyi — a nagyánjánt megbizottja, aki különben szerette a tréfát s az volt a legjobb tréfája, hogy megcsinálta a Huszár-kormányt és azt mondta, hogy megcsinálta a demokratikus kormányt, — szóval ez a kedélyes angol diplomata egyszer azt kérdezte tőlem:

— Mondja csak, kérem, mi az a kispagadaprt és hogy van az hogy ebben a pártban profók és nagybirtokosok is vannak? Hát miért kispagadnak ezek?

Mire én ezt feleltem:

— Sir Clark, ez külön magyar betegség. A leiki hávárok és elmelegygrázók eddig csak a magyarzi hábortól, a megalomániától ismerék, mint betegséget, most nálunk kiúrt egy újfajta betegség: a kispagis hábort. Vannak latifundusok grókok sok ezer holddal és kispagadának képzelik magukat, mint azok akiknek 10—20 holdjuk van.

Clark jót nevetett az útletemen — fejezte be perszifálás Vázsonyi — a lám, most a nagypolgárok ezek kispagis hábortban, azt képzelik, hogy ők kispolgárok...

Az elmaradt fővárosi kölcsön története

Miért interpellált Csilléri a közigazgatási bizottságban

Amikor Ripka Ferenc kormánybiztosnak kineveztek, illetékes körök gondoltak arra, hogy az állam gazdasági akciójába valamilyen formában a fővárost is bekapcsolják. Budapest az ország egyhátrésze es ezt egy pillanatra sem szabad elfelejteni. A kormánybiztos stékfogalmi beszédében célozott is erre, de azóta nem történt semmi. A kormánybiztos nem áll elő nagyaranyú koncepciókkal, hanem tisztára a választás megszervezésére rendezkedett be.

Az igazságnak tartozunk annak a megállapításával, hogy a kormánybiztos próbálkozott valamit csinálni, de ráigott megtartani. Eleinte a városháza vezetői még tartották a kormánybiztostól és hagyták is volna dolgozni, ha kellő erőlté tapasztalattal volna. Nem csináltak egyebet, mint várakozó álláspontba helyezkedtek, azután elulult egy-két hét, három hét és még mindig nem történt semmi. Lassan megjutott mindouknek a szava, holott azt hitték, hogy napjuk már leádozott. Ma már nem a kormánybiztos terfja kezében a ügyelő, hanem a vezetéstől éppen úgy kíséri a maga részét a polgármester és személyesen keresztül Wolffék, mint Folkusházy Lajos alpolgármester, aki mindinkább nagyobb és nagyobb hatalomhoz jut, amár ügyesked a nyílt szerepléstől tartózkodni. Ha bármilyen komoly kérdés fölerül, úgy es a három lényező vitató nag es rendszeren ketlen vannak egy ellen. A többséget mindig Folkusházy hozza meg és rendszeren úgy itéri a dolgokat, hogy minden maradjon a régióban. Komoly pénzügyi körök nagyon sokat panaszkodnak a furesz háromszék ellen, de a mai viszonyok között teljesen lehetetlenek ellene.

A közigazgatási bizottság legutolsó ülésén már úgy létezett, hogy fellebben a fátvól az egész machinációról. Az üzemek kérdéséről interpellált a Wolff-párt és Csilléri vitte a szót. Különösen a Wolffékhöz közel álló lapokban, de egyáltalán is nyilván hangoztatták, hogy a főváros részben külföldi hitelesítékek kielégítése, részben egyéb okok miatt a város egyes üzemét átadja, vagy bérbeadja. Sietett nyilatkozni mindenk, hogy ebből semmi sem igaz, de viszont a nyilatkozó tényezők mindig furesz mosolyogtak, amikor a előtölt közzétették. A mosolyokból azt lehetett kiolvasni: „mi nem akarunk semmit, de lehet, hogy „más” tárgyat...” A más természetesen ebben az esetben a kormánybiztos.

Csilléri egyenesen a polgármesterhez — és nem Ripkaéhoz — intézte a kérdését és tőle kért választ. Wolffék bizalmatlanisága volt ez, sőt Sipocz is feltátha a kormánybiztos nem árulta el neki — amint szólt — a tervei. Ha Csilléri Sipócztól csak az igazságot akarta volna megtudni, egy egyszerűen megkérdezte volna, hiszen folyton együtt vannak. De egész szokatlannul irásban adta át kérdéspotját, amelyek tulajdonképpen a kormánybiztosnak szóltak.

A kormánybiztos nem szólt semmit, csak nagyot nyelt, ellenben Sipocz sietett Ripka előtt becsapni az ajtót és bármilyen pénzügyi megoldást örökre lehetnénné tenni. A polgármester egyszerűen kijelen-

tette, hogy „az átmenni időben semmiféle végleges megállást nem tart megengedhetőnek, tehát addig nem történhetik semmi, amíg a fővárosi kölcsön össze nem áll”. Ez azt jelenti, hogy — politikai tekintetből, mondják Wolffék, de a mi hozzájárulásunk nélkül semmi sem tudsz csinálni.

Volt a polgármester kijelentésének még egy pontja, amelyet kevesen értek meg, de amely nagyon nagy jelentőségű. A polgármester azt is hangoztatta, hogy „az átmenni időben a főváros kölcsönét sem vehet fel”. Új kölcsönről eddig senki sem beszélt, tehát úgy látszott, mintha átlétszerében védőtől volna fel Csilléri kérdése és ugyancsak minden jelentőség nélkül való a polgármester válasza. Pedig nem így van, mert a kölcsön mögött valójában folytak kölcsönök, sőt egy kölcsön majdnem nyábe is tárgyaldok. Nem nagy összegű kölcsönösszegről volt szó, amelyet dollárban vett volna fel a kormánybiztos, illetve a főváros. Ez csak a kezdetet lett volna egy nagybőrhányó programnak, amelyet később kidolgoztak volna. A tárgyalások már komoly stádiumba kerültek, sőt a főváros már nagybőrhát és is volt intézte ez a probléma, de a kormánybiztos feltételezte az ügyet a kormányhoz és az érdekes hitelkérés ott került szünyora.

Errel a kölcsönről természetesen nagyon keveset beszélnek a városban, de ami nyilvánvalóságra került, illetve amit a sutasgoknál megérteni lehet, nem nagyon árveredtek. Amortizációs kölcsönről volt szó, amelyet hosszabb idő alatt kellett volna visszafizetni, viszont azonban rettenetes szépségűbbá vált a dolgoknak. A költségeket csak halványan százelekkel akarták átvenni a hitelezők, tehát minden száz aranykorona helyett csak hatvanhat aranykorona rakt kapott volna a főváros, eserinél a vesztesége már itt harmincegny aranykorona lett volna.

Ilyen szegyetlenek ajánlattal még sohasem jöttek a városok, mert, mikor a legrosszabb gazdasági viszonyok között, a német kölcsön felvétele előtt a magyar bankokhoz fordult a főváros, még akkor is nyolcvanegyes arányban voltak halandók a költségeket átvenni. A főváros ebbe nem ment bele, hanem nyolcvanhat és feles alaptára becsültotta és a költségek értéke hamarosan nagyon fölenekedett. A városban mégis elfogadhatónak találták az ügyet azért, mert kizsármították, hogy a hosszú amortizáció révén tizenegy-tizenkét százalékos kölcsönnek feltebe meg. Ezt úgy híresztelték, de mivel a közlebbi részleteket senki sem árulta el, magát az ajánlatot megvizsgálni nem lehetett.

Az ajánlatot a kormány utasította el, egyszerűen lehetetlennek minősítette ezt a megoldást. Ezen le is került a napirendről, amiben főleg Teleszkópik van érdeme, akinek tanácsát külön kikérték. Wolffék úgy látszik azt akarták megérteni — Csilléri interpellációjával — Ripkával, hogy ebbe nekik is beleszóltak van és ezért volt szükség arra, hogy Sipocz polgármester vitet ellen foglaljon állást mindenféle kölcsön felvétele ellen.

Es az elmaradt kölcsön hiteles története.

Miért nincs hely a kórházakban?

Válságban a főváros közegészségügye

Különböző egyéb válságokon keresztül a főváros eljutott a legveszélyesebb válságig: a közegészségügy, a kórházi válságig. Legnyútk igazságszók a legnyútk mingyárt hozzá, ehhez a válsághoz a fővárost a kormány juttatta el. Ma ez a válság már odáig fejlődött, hogy amikor a rendőrség razzdiákat tart s a razzdik során betegeket talál, nem lehet elhelyezni, mert nincs hely a kórházakban. Amikor a tiszt főorvos megteszi a maga havi vagy felvi jelentését, akkor minden egyes alkalommal fel-felajdul, hogy rémesen pusztít a tudórvész, nem hogy ennek gátat nem tudunk vetni, de még a tudórvészeket sem lehet elhelyezni, mert a kórházakban nincs elegendő hely. Amikor jöttek az őzi, a téli hónapok, a tiszt főorvos A Polgár hasábjain bejelentette előre, hogy az idei esztendőre nagybőrhányó járvány várható, júvendésbe azóta — sajnos — rémségesen beigazolódott s sem akkor előre, sem azóta nemigen tudunk valamit ez ellen tenni, mert a kórházakban nincs elegendő hely. Es még folytathatnók így hosszú sorozatban, elmondhatnók, hogy a mentők néha órákhoz képtelenek közelni, míg egy „eset” elvahaló elhelyeznek, megint csak, mert a kórházakban nincs elegendő hely.

Es ekkor felöppen egy hír, hogy a főváros be akar szüntetni két kórházat. Ezt a lehetetlen ötletet — hadd mondjam el — nem a főváros közegészségügyének vezetője tette ki, hanem a tanács pénzügyi osztálya, ahol az utolsó esztendőben ezrék ötletek sem formáltak, mint lehetetlen török kizsármítási tőrhatalomra tenni Budapestet az életet, a megélhetést és takaróskodni is éppen ott, ahol legkevésbé szabad takaróskodni.

A kórházak válsága tehát megvan a ezt a vá-

lság! — ismétléljük — jórészt a kormány okozta. Illetékes helyről ez ügyben a következő információt nyertük:

— A fővárosi kórházak költségvetése technikaileg az állami költségvetéssel egyezik: július 1-től a következő év június utolsóáig. Most például az 1924 július 1-től 1925 június 30-ig megállapított, lefárgált és megszavazott költségvetés érvényes. A kórházak költségvetésének igen fontos tétele a napi ápolási díjak megállapítása. Annakidején a főváros azt kérte a kormánytól, hogy a napi ápolási díjat 70.000 koronában, 4 aranykorona 16 fillériben állapítsa meg. A fővárosnak ez a kérelme még ma sem került elintézésre. A főváros sürgette, utóbb pedig valahogy kirámánkodta, hogy kidőljön ki a kormány egy bizottságot, az vizsgálja meg a főváros kórházait s mondja meg azután az a bizottság, mennyi legyen a napi ápolási díj. A közegészségügyi osztály nagyon jól tudja, hogy az így megállapított díj sem lehet kisebb, mint az, amelyet a főorvos kért. A bizottságot a kormány ki is küldte, egyebet azonban nem tett. Amikor a főváros legutóbb — már februárban — sürgette a kormányt, hogy mi lesz a napi ápolási díjak megállapításával, azt kaptuk válaszul, hogy a bizottság még nem terjesztette be jelentését. Ezért lehet a fővárosi kórházak ügye és es feldobott, úgy juthat el vagy már el is jutott a fővárosban a közegészségügy a válságig.

Még csak egyet: a népjóléti miniszter — akinek hatáskörébe a kórházi ügy tartozik — Voss József, fővárosi közegészségügyi bizottság tag volt. Az államtitkárs. Fej, szünet. Mindketten buzgó hívei voltak Wolf Károly fővárosi politikájának.

Pannonia kávéház
MISKOLC, Széchenyi és Kosuth ucca sarkán
A demokrata és kereskedővilág találkozóhelye!

Világedényáruhá
Budapest VIII., Népszínház ucca 29

Több vagón néhez piros és kék zománcedény érkezett raktárunkra, melyet utólréhetetlen olcsó árakon árúsfunk. Nehéz piros lábas vagy fazék 1 liter 2 liter 3 liter 4 liter 21.500 33.500 39.800 49.800
kék zománcedény 28.000 K. Üveg, porcelán és zománcédfőből teljes konyhatelvezorólések gyári áráknál

KÖZGAZDASÁG

A Just Izzó: 600 korona

Mikor a nagy hal elnyeli a kis halat — A részvényesek papirostölcsért csinálnak az értékpapírjaikból

A tökéletes magyar kiskereskedés közönség már hónapok óta esendő apátival szemlél a budapesti tőzsdéi piac eseményeit. Körülbelül azzal az érzéssel, mint a fejbavárat ember a vérző kisluját. Aki megírta, hogy nagyvárosok összekaporgatott s értékpapírba helyezett vagyonukja szép lassan egy-egy törvénnyel olvad le, annak már körülbelül mindegy, ha ez az arány még egy-két tizeddel rosszabbodik. Ezzel az apátilag sülyedő közönség magyarán az az is, hogy a magyar gazdasági közvélemény egyetlen szó nélkül siklik el olyan jelenség fölött, mikor egy részvény, mely mögött még nemrégben egy virágzó, eredményesen dolgozó nagyüzem állott, s amelynek árfolyama 10.000 korona körül mozgott, most lassú halálórással ennek csaknem fele részére olvad le.

Egyáltalán nem óhajtjuk ezt a jelenséget valami furcsa, a mai időköz nem illő szentimentalizmussal szemlélni, hiszen tudatában vagyunk annak, hogy a struggle for life, a küzdelem a lértért elve, mikor az erős kíméletlenül maga alá igyekszik gyúrni a gyengébbet, emberemlékeztet óta nem jutott oly kíméletlenséghez kifejezésre, mint a mai időkben. Állítólag azonban jogállamban élünk, egy oly társadalmi közösségben, ahol a létmódot bizonyos erkölcsi normák igekezesnek szabályozzák, s ahol a gyengét az erősnek ellenében bizonyos törvénytelések védik. Nos hát ezeknek az erkölcsi normáknak egyenes megfosztását jelzi ez a kis számadat, ami újabbán a Just Izzó „hivatalos” értékelését jelzi a tőzsdéi tükör fekete tábláján. Az előző évek ismertetése. Jött a nagy hal, s egyszerűen elnyelte a kis halat, azáltal, hogy az állam léte szabályozó törvények ösei egyetlen elvű szót is hallattak volna. A kis gyár ambiciózus munkássága

egy napon szemét szúrt a nagy villamos világtrösztnek. A tröszt fogta magát s egyszerűen zsebrevágta a kis gyárat. A General Electric Co. megbízásából a hatalmas Egyesült Izzó egy elegáns mozdulattal kivégezte a Just Izzót. Hiába agáltak, lármázták a tőnk szélre kergetett kiskereskedés, hiába vonták felelősségre a gyár vezetőit, — a kiskereskedés mindig kisebbségben van, vele csak akkor számolnak, mikor újabb részvénytömegeket kell a nyakába sözni, míg a tranzakciók hasznát, előnyeit mindig a nagy részvényesek vágják zsebre. Így történt ez most is. A nagy részvényesek továbbadták a részvénytömegeket — nem apró pénzért. A gyár megszüntette működését, az alkalmazottak egész serege vesztette kenyérért s most per útján próbál valamit elérni. A Kutyák azonban csak ugassanak, a karavány nyugodtan továbbhalad. Az Egyesült Izzó vezetője most már mit sem törődik a még piacon szereplő pár ezer Just-részvennyel, melyeknek árfolyama legutóbb már egészen 600 koronáig süllyedt le.

A tőzsde vezetősejének ehhez semmi szava nincsen, s erkölcsi tekintélyét egy pillanattal sem igyekszik latba vetni az ilyen jelenségek megakadályozására. Holott a Just-részvényesek legminimálisabb joga az volna, hogy az értéktelenné váló részvényeket a mégis csak meglehetősen értéktelős Egyesült Izzó-részvényekre cserélhessék át bizonyos arány szerint. Dehát erről szó sincs. Míg minden a maga útján, s a 600 koronás Just Izzó egyik szomorú foltja lesz a kispapírok tökéletes, semmi védelemben nem részesült kiskereskedésnek.

Igy érvényesül a gazdasági morál az Ur 1925-ik esztendőjében Cs. és Magyarországon...

Az aranymérleg adóproblémája — adókérdés

Hann Arnold előadása a Magyar Közgazdasági Társulatban

II.

Nem kell szubvenció, csak engedjék meg, hogy a szeker dolgozhassanak, hogy szabad levegőhöz jussanak, hogy megmozdítsanak. Ha közigazdaságunk egységes lesz, akkor az állam szánvala lesz. Nem kell áldozat az állam részéről, csak opportunus. Államutakat az állami kedvelményt nyújtó törvényekre. Igaz, hogy az állam akkor egységes volt és nem szorult szánvalára, de milyen udvos volt az alapponddal: az ipar támogatásával fellendíteni a közigazdaságot és az államnak az adóbevételekről való pillanatnyi lemondása a későbbi adóbevételeknél bőséges kárpótlást talált.

Újabb hangulatomot tehát, hogy az aranymérleg kérdése nem a könyvelők által könnyen elmondható könyvelési szakkérdés, hanem elsősorban adóügyi kérdés, amelyet csakis az osztályköz ideiglenes behozatallal lehet sikeresen megoldani.

Nagyon fontos, hogy közigazdaságunk a békebeli vagyoni állapotot legalább megközelítse, ezt azonban kizárólag technikai műveléssel, mint például részvényösszevonással elérni nem lehet, hanem az csak úgy történhetik, ha minden palafostól nélkül a vállalatoknak megfelelő tartálékok adómentes létesítése az esetleges alapkezesettség fedezésére megengedtetik, továbbá, ha a kezdő aranymérleg feltekintésénél a vállalatoknak az átértékelés, leírás, esetleg felértékelés tekintetében nagyobb mozgási szabadság biztosítottatik, végül pedig, ha gyújtólatens tartalék adómentes hovatérítés az pénzügyi hatóságok érdeklődése nélkül történhetik. Az osztályköz behozatallal az a kérdés is könnyen megoldható, mert ezen könyvelési műveletek adómentesen eszközösíthetnek.

Közvetlenül különben, hogy a vállalatok, még ha semmi takarvánnyal sem volna, képtelenek jelen helyzetben kifogástalanul, tökéletes mérleggel, akár arany-, akár papírkoronával készíteni, dacára annak, hogy a magyar koronával történt leármányzás Zürichben megszűnt és a koronák majdnem stabilizáltak tekintetű. Hogyan lehet egy vállalatot tisztázni képet nyújtani, amikor ezidőszent a háború

előtti adósság kérdése még megoldásra vár? Annak pontos számszerűségeit épp oly kevésbé tudjuk, mint azt se, hogy mi történik az államadósságok, mi történik a záloglevelek valorizációjával!

Kérdéses, vajon helyese-e az ingatlanok akár a német arany, akár az osztrák schillingtörvényben lefektetett értékelési módszere? Hogy lehet ma az ingatlanok értékét aranykoronában kifejezni akkor, amikor a lakások megköthetősége még mindig fenn áll és így azoknak hozama sem nyújthat kellő bázist az ingatlan értékek megállapítására.

Mindenek és még több megoldatlan kérdés folytatásáért az mérleg a vélelmezett valódságot megközelíti ugyan, de nem ad olyan megoldhatatlan alapot, amelyre egy súlyos adórendszert fel lehetne építeni.

Az egyetlen szilárd alap az osztalék és ideiglenesen csakis erre építhet a pénzügyi kormányzat. Ne felejtjük el, hogy a magyar pénzügyi kormányzatunk az aranymérleg kérdését, akkor, amikor kellett volna, fel sem vette. Száraz ágon halgató ajakkal ült, míg nem néhány kitűnő szakemberünk, közöttük elsősorban Siechermann Bernát és Eber Antal a lethargiából fel nem rázta azokat a köröket, amelyeknek külföldeséggel lett volna a kérdést indítani és megoldani. Másféppen állna a helyzet, ha a pénzügyi kormány a kellő időben ezt, valamint az új pénzügyi kérdést megoldotta volna, de ha ezt elmulasztotta és ezáltal közigazdaságunk a külföldtel szemben inferioris helyzetbe jutott, akkor éppen ennek a pénzügyi kormányzatnak eleni kötelessége, hogy közigazdaságunkat segítségre sietessen, ez pedig csakis adórendszerünk megváltoztatásával történhetik.

A külföldi érdeklődni fog értékeink iránt, az ártíráss-papírunkat szenvedni nem fognak, a külföldi hitel is fog nyújtani, ha azt forrás tapaszthatjuk, hogy az állam társzigorú adótervényt elnyitva, módot nyújt közigazdaságunknak, hogy az aranyérteket megközelítse és a külföldnek érdemes lesz saját üzleti érdekeiből velünk foglalkozni.

Ha a kormány a mérlegtől valódságot követel,

mi a kormánytól igazságot kérünk, különösen akkor, amikor az igazság áldozattal nem jár.

Mert áldozat-e, ha az állam egy sokszor, sokszor vezetőségi rendeletekkel alátámasztott komppakt adórendszerrel, mely sok esetben inkvizitórius vizsgálataival az üzlet menettét megbénította és óriási adókielvető apparátust igényelt, ha az állam mildterrel lemond és egy egyszerű, igazságos, olcsó és minden komplikációt kizáró rendszerre tér át, mely ugyanolyan jövedelmet biztosít, mint a drákok rendszer!

Röviden öszefoglalva a mandátumát, megálatíthatjuk, hogy az aranymérleg egyszerűen átkérdés, melynek megoldásával az aranymérleg kérdése el van intézve.

Meghalt Ullmann Adolf báró — tovább eskü a Magyar Hittel árfolyama. A legutóbbi tőzsdéi napok egyik szomorú eseménye, hogy a piac legzöböz vezetőire, a Magyar Hittel további árfolyam-nyugvást mutat, ambar az intervenciós bizottság — állítgató — több ízben is tekintélyes vásárlásokat eszközölt ebben az értékpapírban. Mintha csak valami különös fatum időzött ez a monstruozus nagy intézetet már hosszabb idő óta. Az árfolyama már hosszabb idő óta meglehetősen csekély ellenálló erőt mutat, míg nagy ellenfele: a Kereskedelmi Bank nemcsak presztízusában erősödött, hanem tőzsdéileg is jóval szilárdabb árfolyamokat tud felmutatni. A magyar gazdasági közvélemény ezekben érthető módon a legnagyobb várakozással fordul az új vezetés felé.

Egy hatvan ezer holdas egyházi birtok, mely nem tud külföldi kölcsönhöz jutni. Pénzügyi körökben sok szóbeszéd tárgya, hogy az ország egyik leghatalmasabb, 60.000 holddal rendelkező egyházi uradalma legutóbb teljesen sikertelennül próbált egy svájci pénzesporttollt 1 millió svájci frankos kölcsönt szerezni. A kölcsön magyar valutában nem lett volna több, mint 145 millió korona s a svájci pénzesport a jelenleg fennálló ingatlantörzsi törvények folytán sehogyse látta támaszkodni, hogy ebbe a tranzakcióba beleszoktatkozék.

A kormány további 1 millió holdat akar termővé tenni. A legújabb hírek szerint a kormány egy nagybörbe investíciós kölcsönt akar felvenni külföldön abból a célból, hogy egy körülbelül 1 millió holdat kitevő szikes, termékeny földterületet termővé alakítsa át. A kormány intenciója kétségen kívül igen tüzeteltérmetű, azonban egy kissé nélkülözi a praktikusságot, egy kissé nagyon is túlló a célon. Ismeretes, hogy a földhitelekforum során faldhoz jutott kisgazdák kelte hiteltől híjján egyre-másra könyvélenek parlagon hevertetni a parcelláikat. Miért nem igyekszik ezek számára a kormányzat megfelelő tőkét szerezni? A termő területek megművelése kellő megművelés híjján mégsem felelhet meg teljesen az ország érdekeinek.

SZÍNHÁZ

* A hét hangverseny. A hangversenyválogató tömkelegéből csak a valóban művészi események ismertették lapunk közönségével. — *Szigeti József* három hangversenye az idény kimagasló eseményei közé tartozik. E Párizsban élő magyar művész zenekulturnak egyik legkiválóbb reprezentánsa. — *A filharmonikusok* utolsó estjén a kitűnő korlatúrú *rájó Alpár Gitta* iskolapéldáját szolgáltatja annak, hogy a technika egymagában nem elegendő, a mű interpretálásához stílus-kultúra is szükséges. A hangversenyben bemutatják *Radnai Miklósnak* for mailag sikertelen, egyébként hangulatos szvitjét továbbá *Rimszky-Korszakov* brilliáns *Capriccio* espagnole-ját. — *Goldsán* Eöbért, a tizenhárom éves csodagyermek, ismételen gazdag fantáziájáról tett tanubizonyítást, játékaiknak élvezetét gyakran megzavarja azonban a fegyelmelenség hiánya. — Megelőlésként végül *Péchy Blanka* szavalójestjéről a művésznő valóban kongeniális, eszméket életre keltő előadása megalatálja a nyomtatott betűtől a közönség szívébe vezet utat. (D.V.)

* Magyar szívek darabja a „Juhászlegény”, szegény juhászlegény”, amely doris, szerelmes hagula tával, tüzes melódiaival egy behívogja magát a szívekbe, mint a cigány muzsikája. A magyar falu s népessége hangulatának ezer vidám színe csillog s színpadon és a zenekarban s a hangulat visszhangja a sok derültégg és taps, amely a *Városi Színház* udomságnak kitűnő együttesét jutalmazza. A népszerű énekesjáték legközelebb szombaton és vasárnap szerepel a *Városi Színház* műsorán.

* Három kitűnő vendégének lép föl a Városi Színház hétfői operai estjén a „*Paraszthasület*” és a „*Hajzások*” vezetéserepeiben. *Kubla* Ilihárd prágai hőstörnének éneklő Canjói, *Sonja* Palina, a bécsi Volksoper drámai szopránja *Santuzzá* és *Nektar* de Fiondor, ugyancsak a Volksoper népszerű művésznője a „*Hajzások*” Neddját.

* Szeretni... (Aimer) pénteken, e héten csak egyszer kerül színre a *Renaissance Színházban* (Simonyi Mária, *Soulay*, *Töray*).

* Ötödik jubileuma felé közeledik a *Marica grófnő*. Minden este táblás ház a *Király Színházban*.

* Ki habája vagyok én, a szezon legromkébb francia boházta, szombaton este *Beltrácsi Színházban*. (Tilkos Ilona, *Tóth* Bónka, *Kertész* Dezső, *Tarbay* Ernő, *Z. Hahnel* Aranka).

A műsorok műsora!

AMERIKA VILÁGFILMJE	Ma, pénteken, február hó 13-án	ELINOR GLYN világírő regénye
In flagranti...	MOZGÓKÉP-	Három hét...
Regény 8 felvonásban Anná Qu. Nilsson	OTTHONBAN	Az élet regénye 8 felvonásban Aileen Pringle és Conrad Nagel a főszerepekben
Ma utoljára látható:		
Villamos vőlegény amerikai vígjáték 7 felv. A vörös kakas amerikai regény 8 felv.		
Előadások kezdete 4, 6, 8 és 10 órakor		

GÁSPÁR FÜLÖP
Budapest VI, Hungária körút 72. szám
Telefonszámok:
4-68, 39-60, 60-21

szállít **száraz tűzifát**
7000 kcalórián felüli **porosz szenet**
Elsőrendű **retortabükkfaszenet**
bázhoz szállítva, fuvarokban, vagy fát és szenet egy fuvarban. — Vidéki szállításokat vasöntételekben is eszközöl.

A cég 30 éves jó hírneve biztosítja a szolid árakat, a hiánytalan súlyt, a legjobb minőséget és pontos kiszolgálást!

Háló, ebédlő,

éjszaka, meglepő olcsó árban
ORION, Rudasbányai út 52. Bejárati előtérben

SAKORVOSI rendelés vár- és nemteljesítendő részre
EZÜST SALVARSAN OLTÁS
Rendelés egész nap. Rákóczi út 22. sz. 1. em. 1. Rókusai szemben

Márvány írókészetek
tálcák és hamutartók

Márványárú Vállalatnál
Budapest, VI., Rózsa uca 51-53
Telefón: 77-51
Vidékre is szállítók (Király uca közelében)

Vasbútor, rézbútor

EZÜST dísz tárgyak, 400 választékban, gyári árban
EZÜST evészkészletek, SCHLEIFER
EZÜST sport- és ezüstárnyagár
városnyíljak TELEFÓN: J. 135-38

Olcsó szőnyegvásár
Somogyi Lajosnál, Dob u. 22. Hollo uca sarok

40 FOGORVOS 40
Med. Univ.
Dr. Kovács S. és Barna I.
fogorvos-fogorvos, Budapest VII, Erzsébet körút 40-42
Műfogak, fogorvosok teljesen szájpadlás nélküli.
Aranyhítek és koronák aranytól póló fémig is.
Fogzársz, fogtámasz (piombálás) ércszelvénye (fal-
cintással) is. Műfogak készítése és beszerzése a legma-
gyobb bízalommal 40 év óta fennálló rendelőkben.
Vidékiek sorozatiról fogadtatnak. 10 évi jótállási
kondícióval megalkott árszint. Orvosi tanács. díjtalan.
Készítés d. e. 9-12-ig, d. u. 2-4-ig. — Vasár- és
ünnepeken d. e. 10-1 óráig. — 40 éves praktika

**Hálószobákat, ebédlőket, nappalokat, sza-
lons- és klubszobákat, sza-
lons- és előszobabere-
ndezéseket leggyorsabb idővel árban szállít.**
Itt: Sándor Ignác bútorgyártása, Dessozffy uca 13

Drót
Drótfonat
Drótárak
Stadler Mihály Rt. VI, Teréz körút 41

Hálószobák, ebédlők fűtésű rakományokban
melyeknél az állított
árban kaphatók

VII, Dohány u. 62 Lőwy Testvéreknél Newcor patéival szemben

Fodor Testnevelő és
Vivóintézete

Specialitás:
gyermektestnevelés!
TELEFONSZÁM: 9-96

IV, Petőfi Sándor uca 3

Varrógépek, kerékpárok, részletfizetésre
legolcsóbbak Weiss Bélánál Budapest VIII, Baross uca 62, sa.

SZABÓ SÁNDOR
írodacikkek és írógé-
pellékek szaküzlete
V. ker. Szajc uca 4-6. sz.
TELEFÓN 193-67 SZÁM

Perzsa és gyári szőnyegetek
vezet és elad ANTIKVARIÁTUS RT. (gazdálk.: Sternberg Z. J.)
Dob uca 31. Kazinczy n. sarok Telefón: József 133-59

Elsőrangú román import

bükk hasáb tűzifát
vagontételekben is

azonnal szállít:
PROSYLVANIA RT.
TELEP: JÓZSEFVÁROSI P. U. X. SZAMÚ KAPU
TELEFÓN: J. 90-72. KÖZP. IRODA: V. NÁDOR U. 21

Mechlovits Ferenc és Társa utóda

Fenyvesi Aladár

Műszaki különlegességek:
Nemez (fűz), csiszoló, fonó, közsűrűs- és
polírozó összes anyagok minden célra. Galvanizált
anyagok és teljes berendezések. Csiszoló-gépek
Főüzlet és kárponti iroda: Ausztriában:
Budapest, Baross u. 47 | Wien, Daugasse 1-a
Telefón József 23-65 | Telefón 3323-VI
Sürgönycim Poliház Budapest | Sürgönycim Poliház Wien
Bucarest, Strada Smardan 28
Kolozsvár, Str. Maria Regina II
Fióküzletek:
Budapest VI, Vilmos császár út 23. Telefón 118-81.
Miskolc, Arany János uca 66. Telefonszám 1004.
Szombathely, Erzsébet királyné uca 43. Tel. 447

Villányi pezsgő
(Schaumburg-Lippó herceg udo. pincéje)
1911-es és 1913-as töltés.

Réz, vasbútor sodrony, ágybetét,
gyermekkoszikok elhis-
mert jóminőségűnél fogva legolcsóbb **Hikker** gyár-
ban, VII, Dohány uca 6. szám. Telefón József 134-12

Meghívó
szíves megtekintésre!

500 db 200/300 nagyságú vaseros
szőnyeg koronázott 390.000

Kitűnő paplanok 290.000 — koronázott feljebb

Agy- és szettelírók, szettelírók, u. m. férfi- és
női szövetek, női faherneműk és vászonárak
eredeti gyári árak mellett kaphatók

Quitt Lipót és Tsa
cégnél Budapest, Király uca 32
Vigyázzat! Címre ügyelni! Nem saroküzlet!

PAPLANT árban, minőség-
ben, kiviteiben
a legelőnyösebben
kaphat Blauzóni, VII, Király uca 19 az udvarban.

Mindennemű
gazdasági gépeket
a legolcsóbban azonnal
raktárról szállít:

Dénes B. Rt.
Budapest

Központi iroda:
V, Váci út
98

MINTARAKTAR:
Budapest VI, Vilmos császár út 61
SÜRGÖNYCIM: „DEBERT“

Szenzációs olcsóság!
30 cm széles futószőnyegek 50.000 Ft. Ebédlő- és konyha-
szőnyegekben nagy választék. **WISS SÁNDOR** kárpito-
sok, nagykerekű, Budapest VI, Teréz körút 1/a sz. em.

STELLA SÜTŐPOR
Gyár: Rózsabánya u. 99

Tűz ellen biztos a harcód,
Hogyha veszel **MINIMAX**-ot.
MAGYAR MINIMAX RT.
VI, Rózsa uca 55. ♦ Telefon: 37-31.

POLGÁRI SZERVEZETEK

DEMOKRATA NAPTÁR

Február 14, szombat

Központi Demokrata Kör: Művészhangverseny (8). — Központi Demokrata Kör: Választmányi ülés (17).

Február 15, vasárnap

Központi Demokrata Kör: Demokrata Barátok Asztaltársaságának hangversenye (19).

Február 16, hétfő

III. ker. Demokrata Társaság: Iparos és kereskedői szakosztály ülése (19).

Február 17, kedd

Lipótvárosi Demokrata Kör: Közlekedési anélét (6). — Józsefvárosi (XVII.) Nemzeti Demokrata Pártkör: Választmányi ülés (7).

Február 18, szerda

Lipótvárosi Demokrata Kör: A VII. ker. Demokrata Párt megalakulása (8). — Angyal-földi Polgári Demokrata Kör: Tegavató-vasora (8). — Józsefvárosi (XIX.) Nemzeti Demokrata Pártkör: Jókai-emléknap (8). — XV-XVI. väl-kerületi Nemzeti Demokrata Párt: dr. Domény Aladár előadása: Az adók és a gazdasági válság (8). Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör: A XXI. választókerület vasorája Vázsonyi Vilmos tiszteletére.

Február 19, csütörtök

Erzsébetvárosi (XIV.) Demokrata Kör: Előnépszerű értekezlet (8).

Február 21, szombat

Központi Demokrata Kör: Választmányi ülés és tagvató-vasora (7). — Józsefvárosi (XIX.) Nemzeti Demokrata Pártkör: Misoros est (8). — Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör: Művész-est (8). — XV-XVI. väl-kerületi Nemzeti Demokrata Párt: Zárkörű táncestély.

Február 22, vasárnap

Józsefvárosi (XVII.) Polgári Demokrata Kör: Tisztújító közgyűlés (d. e. II.). — Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör: I. rendes közgyűlés (d. e. II.).

Február 23, hétfő

III. ker. Demokrata Társaság: Jókai-ünnepély (8).

Február 24, kedd

Ferencvárosi Kültöki Polgári Kör: Évi közgyűlés.

A Demokrata Párt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI., Teréz körút 7. Telefon 25-10, 198-05).

I. Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért kávéház, Telefon J. 85-47. Pártnap: szerda).

II. ker. Demokrata Kör (III., Margit körút 40. Tel. 42-88. Pártnap: kedd).

III. ker. Demokrata Társaság (III., Kulesa ucca 1. Pártnap: szerdán).

IV. Belsővárosi Demokrata Pártkör (IV., Magyar u. 50. Pártnap: csütörtökön).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V., Koldy ucca 4. Tel. 69-75. Pártnap: kedd).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VI., Teréz körút 7. Tel. 25-10, 198-05. Pártnap: szombat).

XI. választókerületi Nemzeti Demokrata Pártja (Teréz körút 7).

Angyal-földi Polgári Demokrata Kör (XII. väl-kerület, Úteg ucca 4).

Demokrata asztaltársaságok: I. Reiss Dávid Asztaltársaság (Karikás vendéglő). — II. Demokrata Barátok Asztaltársasága (Központi Demokrata Kör, öszejeleivel csütörtökön). — III. Báthory Asztaltársaság (Báthory kávéház, öszejeleivel hétfőn). — IV. Bródy Ernő Asztaltársaság (Ibaska vendéglő, Szív u.). — V. Turul Asztaltársaság (VI., Szendy u. és Felsőerdősor u. sarok, vendéglő, öszejeleivel szerdán). — VI. Polgári Jókai-asztaltársaság (Lovranna kávéház). — VII. Elő Budapesti Asztaltársaság (Teréz körút 17. Komuves vendéglő, öszejeleivel kedd).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XIV. väl. ker. VII., Király u. 65. Tel. J. 119-37. Pártnap: csütörtök).

Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV-XVI. väl. ker. VII., Danajánch u. 51. Tel. J. 45-29. Pártnap: szerda, Társasvasora: szombat).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XVI. väl. ker. VII., Thököly út 89. Tel. J. 81-24. Pártnap: szerda).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII. väl. ker. VIII., Rákóczi út 41. Tel. J. 94-93. Pártnap: kedd, Társasvasora: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. väl. ker. VIII., Dóry u. 16. Pártnap: csütörtök). Minden hó első szombatján kultúrestély és társasvasora).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. väl. ker. VIII., Baross u. 84. Telefon J. 119-11. Pártnap: szerda).

Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX., Ferenc körút 1. Tel. J. 49-73. Pártnap és társasvasora: csütörtök).

Külső Ferencvárosi (XXI) Nemzeti Demokrata Kör (Mészényi kávéház, Úllói út 95).

Kőbányai Nemzeti Demokrata Párt (X., Liget tér 2).

Ujpesti Nemzeti Demokrata Párt. Rákospalotai Nemzeti Demokrata Párt. Pesterzsébeti Nemzeti Demokrata Párt. Kispesti Nemzeti Demokrata Párt. Monori Nemzeti Demokrata Párt. Miskolci Nemzeti Demokrata Párt. Győri Nemzeti Demokrata Párt.

Mi újság a pártkörökben?

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör február 21-én, szombaton este 9 órakor táncos egybeköltés művész-estélyt tart, melyen fellépnek: Klausser Margit operanőke, Halmos Gyula operanőke és Weingart Tibor. — A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör minden szombaton este társasvasorát tart, melyen a párt képviselőitől közlül mindig meg fog jelelni valaki. A f. hó 28-án tartandó vasorán Fabian Béla dr. nemzetgyűlési képviselő fog megjelenni Nagy Vince dr. nemzetgyűlési képviselővel, aki a Demokratikus Szövetség képviselőiben jelenik meg. A vasorákon való részvétel mindenkor pénzték estig kéri bejelenteni Fischel Oszkár háznagyán.

— A III. ker. Demokrata Társaság elnöksége legutóbbi ülésén elhatározta, hogy „A Polgár” hatóságos propagandájára széleskörű akciót indít. Az akció első lépéseként a kör minden nyomtatványát a következő felirattal látta el: „Összeadtok A Polgárt”. Itt említhetjük meg, hogy a kör az ill. társaságok, Tóth Lajos, a Sz. Lukács-fürdő Rt. igazgatóját 30 éves szolgálati jubileuma alkalmából pályatársai és igazgatóságai mellette ünnepesen részesítette. — A Belsővárosi Nemzeti Demokrata Párt február 12-én, csütörtökön este avatta fel Magyar ucca 50. szám alatti új körhelyiségét. Az eseményről lapunk más helyen részletesen megemlékezik.

— A Lipótvárosi Demokrata Kör február 10-én, tartott heti értekezletnek tárgya a villamosközlekedés mizériája. Tiltakozott az értekezők az ellen, hogy a villamosjegyek képeznek a főváros adósságának türelmét. A tárgyhöz Zala Zsigmond előadó és Hegedűs József dr. szöveg hozta.

— A belső Lipótvárosi demokrata szervezete szerdán, 18-án tartja alakuló gyűlést a Lipótvárosi Demokrata Kör helyiségében. Az új demokrata szervezet elnöke Baross Marcell dr. lesz.

— A IX. választókerületi tisztúrnak a következők: Elnök: dr. Wilhelm Adolf. Helyettes elnök: Gröndl Károly. Ügyvezető-elnök: Bosnyák Izse, Brill Alfréd, Hoffmann Mihály, dr. Körmeny Gyula, dr. Politzer Gusztáv.

— A X. választókerületi Nemzeti Demokrata Párt február 8-án, vasárnap ült tartott Bródy Ernő elnökével, melyen felirastették a kerület szervezetét. Megválasztották elnöké Beneké János és Bródy Ernő, ügyvezető-elnöké Reiss Dávidot, társelnöké Báud Zsigmondot, Helész Mánó, Pollák Ede dr. és Rosenák Miksa dr.-t.

— A XI. választókerületi vezetősége Kékelyi Károly elnökével vasárnap, február 8-án értekezletet tartott, melyen a választások előkészítésével foglalkozott. Farkasgyi Kálmán dr. ügyvezető-elnök tett indítványt a kerület körzeteinek újjászervezésére, miután a választási rendelet az eddigi 16 körzettel 9-re vona össze, javasolta, hogy minden körzet részére körzeti elnököt és két elnökhelyettest és megfelelő tisztartó választassanak.

— Az Angyal-földi Polgári Demokrata Körben érdekes előadás keretében ismertette szerdán, 11-én Gaspár Filop elnök külföldi utazásán szerzett tapasztalatait. Az előadást vita követte.

— Az Erzsébetvárosi (XIV.) Demokrata Kör a választási előkészületekkel kapcsolatban jogvédőirodát állított fel, mely minden választópolgárának készséggel rendelkezésre áll.

— A XV. választókerületi pártvezetőségének megalkotása. Folyó hó 6-án dr. Kiss Ferenc pártelnök elnökletével megalakult a XV. választókerületi pártvezetőség.

— A XVI. választókerületi Zuglói főkéjének megalakítása. Folyó hó 10-án, kedden este Beneké Desző pártelnök elnöklete alatt megalakult a demokrata pártok ezen új vára és Pásztor Ferenc elnöklete alatt egy ideiglenes tisztikart választott meg. — Beneké Desző, a XVII. választókerületi pártelnök röviddel szabadságra ment. Távolléte alatt a párt politikai ügyeinek vezetésével dr. Kerkes Ödön bizott meg.

— Az Erzsébetvárosi (XV-XVI) Nemzeti Demokrata Pártkör impozáns ünnep keretében holdott Jókai Mór emlékének születésének százéves érfordulója alkalmából. A Himnusz előadás után Tolnai J. Béla társelnök nyitotta meg az ünnepséget, melynek szavakban ismertette az est jelentőségét, rámutatva arra, hogy Jókai Mór milyen hírt és dicsőséget szerzett munkáival az országnak. Utána Pálkóts József mondotta magasszárnyalású, költői ihlettel áthatott ünnepi beszédét, majd Ács József beszámolt el nagy hatással Polgár Gyulának, a kör tagjának az alkalomra írt „Jókai” c. lendületes alkalmi költeményét, továbbá Jókai egy versét. Tolnai Béla zárószavával és a Szózat előadásával ért véget a gyönyörű ünnepség.

— Előadás a rádióról. Erdekessítő előadásban ismerlette a Jozsefvárosi (XVII) Nemzeti Demokrata Pártkörben szombaton, február 7-én a rádiót Áron Desző mérnök. Vettett képeket illusztrálta a technika fejlődését a közközzektől az összes fejlődési fokozatokon keresztül a mai napig. Rámutatott arra, hogy a technika vívmányainak legnagyobb részét az emberelő, a háború szolgálatába állították, változta a villamoské jelentőségét és végül bemutatva a rádiót, melynek segítségével Róma, Milánó, London és Párizs hangversenyt hallgathatta az egybegyűlt közönség. Az előadást Világ Aladár főtitkár köszönte meg a kör nevében.

— A Jozsefvárosi (XVIII) Polgári Demokrata Kör hölgybizottsága február 6-án, pénteken tartotta alakuló ülését, melyen nagy számban vettek részt a kör hölgytagjai. Veto Miklós, a kerület ifjú demokratainak elnöke átvette az új alakulatot, majd Zimmermann Desző elnök változta a női szervezkedés jelentőségét és a nők szerepét a közéleti politikában, melynek keretében fontos szociális kérdések vannak megoldásra. Scintyányi Irmén köszönte meg ezután a XVIII. választókerületi hölgynek lelkesedését és munkáira és szervezkedésre szólított fel. Az ülés után teacst és tánc volt.

— A Ferencvárosi Kültöki Polgári Kör választmányja február 10-én, kedden ültet tartotta, melyen a február 24-én megtartandó évi közgyűlés előkészítésével foglalkozott.

— A Miskolci Demokrata Párt, Huska Vilmos győzelmen felbuzdulva, szükségét látta, hogy a miskolci demokrata polgárság érinkezésével is benévessebb legyen. E célból demokrata pártkör alakult a városban, amelynek elnöke Huska Vilmos nemzetgyűlési képviselő. A szervezés munkálatait dr. Kéllér Miklós társelnök és Sallagyi István ügyvezető-elnökön kívül 7 tagú szervezőbizottság és 25 tagú végrehajtóbizottság irányítja. A taggyűlési munkálataik nagy lendülettel folynak.

— A Központi Demokrata Kör szombaton, február 14-én hangversenyt rendez, melynek műsorán Pálás Pál operanőke, Rosenák Margit hűgedűművész, Kadár Magda előadóművész és Horváth Magda táncművész szerepelnek.

Desterreicher Károly A budapesti harcos demokrata polgárak sorából kiemelkedő idejének előtte a demokrácia egyik leg- kipróbált katonája: Desterreicher Károly egykoros, az Erzsébetvárosi Demokrata Kör választmányának tagja. Igazi demokrata volt erősen, gondolkodásban és eszlevekben egyaránt. Mint munkadó, szívesen viselte munkái szociális érdekeit, élték megtegy mindent, hogy nehe sorakut aktivelhető legyen. Világlatott polgár volt, sokat szott, sokat tapasztalt, Amerikát is megjárta és a demokrata eszméket minden valószínűség szerint ott szivta magába. S kiforrott demokrata világlátottságát itt-hon úgy maga körül, mint szélesebb rétegekben is érvényesíteni tudta. Bennünk apanl feldalmasban érint korai grázos elhunya, mert évtizedeken át itt élt közöttünk, mint politikai és társadalmi törekvésnek legtelkesebb és legmaghitebb képviselője. Igaz részvétünk és őszinte fájdalunk kíséri utolsó útjára. Temetés f. hó 12-én ment vége az Erzsébetvárosi Demokrata Kör tagjainak nagy részlete mellett. A sírnál a kör nevében Havas Mór háznagy beszélt el tőle, kiemelve az elhunytak az Erzsébetvárosi Demokrata Kör fellelőzése körül szerzet nagy érdemét.

»PYRAMIS«
MAGYAR FÖLDÉRTÉKESÉK ÉS FÖLDHÉ-
LŐK KERESKEDELMI RÉZVÉNYTÁRSASÁGA
Budapesti, Teréz körút 26
Részvénytőke: 1.600.000.000 K
Bankostály, Gabonaszállító, Liszt-, vetőmag-, mezőgazdaság-
ép., nutragya- erőkormány-, műszaki és biztosítási oszt.

Lipótvárosi Demokrata Kör
tagjai részére
ízletes házikoszt
naponta 12 órától 3 óráig!
Menü: 22.000 K
Leves
Sült, körítés
részta vagy sajt
Fischer J.
vendéglős

Vázsonyi az élő és halott halhatatlanokról

— Jókai-ünnep a Józsefvárosi (XVII.) Demokrata Körben —

A Jókai-centennárium alkalmával nagyszerű és megható ünnepélyt rendezett a Józsefvárosi Demokrata Kör, melynek hatalmas számban vettek részt a kör tagjai, és ott láttuk közelítünk számos kiváló színt, és megjelentek Jókai Mór övegye, sógora, sógoronője és a centennárius-bizottság képviselői is. Weiler Ernő dr., a Kör elnöke üdvözölte a megjelent előkelőségeket. Utána Felek Gyéza emelkedett szólásra.

— Jókai húsz évvel halála után hadvezér lett — mondotta. — Hare folyik a Jókai-tradíciók életrajz-kelteséit. Hatalmas bandériummal vonul fel ebben a küzdelemben Jókai Mór, az ő szav. regényével, azoknak lényes alakjaival, melyek lelkiükben élnek. Ezek a hősek nem léteznek az életben, de mai életünkben nagy szükségünk van rájuk. Hiszen ma minden hatalom a kiábrándulás, a reménytelenség nagyom kell, hogy fellelkésítsenek bennünket Jókai lényes hősei és hírességei, hogy nem volt küzdelem, melyben ne győzött volna a rossz felett a jó, a legny. felett a halom, a sötétség felett a világosság, hogy pár igaz ember küzdelem győzelmére segít az igazság, a pokol minden ördögével szemben. Jókai hősei azt hirdetik, ne legyen magunkéva a hitetlenek hitét, nem szabad letennünk a fegyvert, hanem harcolnunk kell azért, hogy Jókai Mór Magyarországa a régi legyen.

Kürty József, a Virszenház tagja szavazta el ezután, frenetikus hatást keltve, Jókai Mór megrázó mezejü költeményét: „A munkácsi vár”-at. — Révai Mór János, a centennárius-bizottság nevében beszélt és kimentette Rákosi Jenőnek, a bizottság elnökének távollmaradását, akit egészségi állapota akadályozta a megjelésében. — Főris János Jókainak tanuló-éveiről is tanárként emlékezett meg, majd Ferenczy Zoltán, az Akadémia főkönyvtárosa, beszélt Jókai lényes lelki tulajdonságairól.

A közívánatulnak engedve, zágó lapstól köszöntve, Vázsonyi Vilmos emelkedett ezután szólásra:

— Amikor Petőfi és Jókai születésének századik évfordulóját ünnepljük — mondotta —, ez nekünk nagy erősségünk, nagyszerű szellemi támogatásunk az az a világosság, amely velünk a nagy igazságlatlanságot elkövette.

— Jókai és Petőfi szelleme szót értünk az egész világ előtt, Jókai és Petőfi szelleme és emléke szót értünk ideháza és hirdeti a szeretet igazságát, szemben a gyűlölködéssel, hirdeti a munkának és alkotásnak nagyságát, szemben a fejtársalással. Ők nagyok mindörökké a maguk génuszában egy-egy akkora érték, mint volt a híres alexandriai könyvtár és azok, akik nem a Jókai és Petőfi szellemét képviselik, azok csak olyan értékek, mint a gonosz

gyújtogató, aki az alexandriai könyvtárt felperzselte. Am gyújtogató, romboló, felperzselő könyvtár, de néhez alkotni és néhez ideológiát tűzni a nemzet elé.

— Beszéltek itt előttem az élő nagyk ögyikéről: Rákosi Jenőről. 85 esztendő, a sorsnak nagy ajándéka ez a hosszú életkor. Es ott van más tén, a politikai ténen egy másik büszkeségünk: Apponyi Albert! Ezeknek az élő halhatatlanoknak nagyszerű példája, szenie, számunkra époly szerencse, époly büzdítés, mint a halott halhatatlanok emléke: Jókai és Petőfi, Rákosi Jenő, Apponyi Albert! Egy nagyszerű elszilvott világ emlékei közöttünk.

— Azok a halhatatlanok, akik már nincsenek közöttünk és az élő halhatatlanjaink ugyanazt az utat mutatják, amely Kossuth, Deák útja volt. És róluk, ezekről az élő halhatatlanokról valamikor azt mondták, hogy — konzervatívok, Micsoda világ volt akkor, amikor ők voltak a konzervatívok! Róluk azt mondták, hogy nem elég gyorsan alkalmazkodnak az idő haladásához! És íme, mindazok élő halhatatlan számunkra ismét azt jelenti amit Petőfi, Jókai és ez az egész nemzedék jelentett: jelenti az európai nagyszerűségnek a fogalmát, a légnőző hozsazerevet, amely másüt élni nem tud és nem akar, mint ezen a földön, amelyet idegenek minden szálával, agyának minden sejtjével, szívének minden dobogásával szereltek ezt a szégyen szerencsétlen Magyarországot és miként a szerető családokra idegen utjából hazahozza mindazt a szépet és bécaset, amit látott, ők is idehozók — nem az európai nagy nemzetek majnolmasából, hanem légnőző szerettel — idehozók mindazt, ami bécaset Európában: az európai szabadságot, demokráciát, kultúrát és szellemet és a szellemi közösséget Magyarországot nem akarja kiszakítani, nem azért, hogy megtagadja Magyarországot, hanem hogy megmutassa a hatalmas európai nemzeteknek, hogy

ez a kis nemzet is büszke, bátran, önzetelen foghatlak helyet a szellemi élet közfalu-ságában.

— Engedjék meg nekem, hogy ma, amikor a halott halhatatlanjaink emlékeit ünnepljük, mindnyájunknak azt a fohászt és reményét tolnasoljam, hogy Petőfi és Jókai szellemének követői, a mi nagy ögyikünk, élő halhatatlanjaink sokáig éljenek a nemzet dicsőségére, örömére, boldogulására és hogy láthatassék legalább a szepélyű az ígért földjének. Az isten elősse a mi élő halhatatlanjainkat; írtim: pomharomat Rákosi Jenő és Apponyi Albert egészségével (Hosszatartó telkes átvezetés és taps.)

Pakots József, dr. Brody Ernő és dr. Kúnos Ignác beszélték és ezzel vezet ért az ünnep.

Jókai ünnep az Erzsébetvárosi Demokrata Körben Magyar Miklós, Pakots József, Tábori Kornél és Vázsonyi János beszédei

Impozáns és megkapó ünnepély keretében holdott az Erzsébetvárosi (XIV.) Demokrata Kör február 16-án Jókai Mór emlékének. Magyar Miklós elnök megnyitó beszédében rántottat arra, milyen csodáegy az az, a Gondviselésnek micsoda pazar ajándéka, hogy Jókai magunkának mondhatjuk és milyen hatalom, hogy az az ország, ahol ő dolgozott és így szalmas kulturát teremtett és terjesztett, ma kulturálatlanságon tobzódik és nem képes felemelkedni né az szellemi nagyságáig.

Ezután Pakots József tartotta meg ünnepi beszédét:

— A XIX. század — mondotta — a magyar nemzet fejlődése szempontjából aorsodított volt. Azok az eszmék, amelyek az egyetemes emberi evolúció fordulalmi eszméi voltak és amelyek az előző század alkotmányos vér és légnőzőből megküzlaltlen örökül maradt a XIX. századra, a magyar szellemi életben olyan hirdetőkre találtak, akik világmeérkeké mérvó is, az emberiség legnagyobbjai közé sorozhatók. A politika, a művészet, a tudomány, az irodalom egyúttalon revelták az a gigantikus egyéniségeket, a szellemi titanokat, a Felsőkükk Nagy Pálók, a Széchenyiek, Kossuthok, Deák Ferenczek, Eötvös Józsefek, Vörösmartyk, Arany Jánosok, Petőfik és Jókaink romantikus kora ez.

— E szellemi hőrossok között minthoz Jókai nagy fantáziája fostoné élénk leginkább a korozak szédelése mérelet, az ő regényeiben és regényei hőseiben ő, léleklék, kavarog és feloldódik ki az a halhatatlan korozak, és ennek a halhatatlan kornak a szelleme. — Maga az író-fejedelm is romantikus hős, aki szinte valószerűlen alak. Termékenységeinek felil-mulhatatlan méreteké, képrázatos, sokszintű érdeklődése, tudás, képző ereje, nevének gazdasága, annyira kivételes jelenségé avatjuk, hogy szinte azt hinné az ember: nem egy és ugyanazon zseni alkotásai ezek a könyvek, hanem Jókai-gyűjtő fogalom, mint valamikor Homeros volt.

— Jókai elsősorban és kizárólagosan nemzeti és magyar író, de éppen e sajátossága révén válik az egyetemes irodalmi fejlődés és értékelés számára halhatatlan értékké. Az egész földkerekség már éle-

tében holdott géniusza előtt, könyveit nemesak az európai, hanem a legkisebb exotikus nemzetek nyelvére is többé-kevésbé le vannak fordítva.

— Most, amikor születésének századik évfordulóján kegyelettel áldozunk a halhatatlan géniusz emlékének, a nemzet, írói zsenialitásán kívül átlósítva esodlatat fog el emberit mivolta iránt is. A XIX. század vajdájó, forrongó, új világok teremtő eszmeinek légnőző fanatikusá volt, a márciusi nagy napok szereplője, Petőfi lelki társa és a magyar demokráciának egyik megeremtője. Eppen ma, amikor a kegyetlen végezt oly messze lendített ninket a márciusi hatalmas eszméktől, kívánunkunk kell, hogy Jókai szelleme ismét visszaholdtana a lelkeket, a közgondolkodást. Kívánunkunk kell, hogy az a világ, amelynek színeie légnőzőit ő építette föl, újra gyönyörködtesse a hazai lelkeket, hogy a régi Magyarorszag, amelynek sok fájdalma, öröme, szokása, értékeise lüktet könyveiben, amelyek alakjai benépesítik a régi Magyarorszag elszilvott világát — újra feltámadjon. Mert az a világ egyfélékűt is örökéletű, és ha egy rettenetes tragikus sorsesapás — amelytől a Gondviselés óvjon meg bennünket — eltörölne a föld színéről ezt az országot: Jókai regényeiben örökke dne.

Tábori Kornél Jókairól, a politikusról beszélt, majd a Nemzeti Demokrata Párt nevében Vázsonyi János mondott köszöntet az előadónak, hogy egy estero visszazveltek bennünket abba a keretbe, amikor még volt élv, meggyőződés, eszemény, becsület és megbecsülés, hogy fellédték Jókai, a nagy mese-mondó szellemét, a márciusi ifjúság vezérének alakját, az igaz, a nagy embert, a tehetséget, a nagyságot és tisztaságot. De vannak még mécsesai az emberi szívének, lesz még légnia a gondolatlan és a szeretőnek és ezért nem szabad lankadnunk, nem lehet kidőlünk, hanem bátran és szent hittel, odadánssal kell haladnunk előre Jókai eszményeire. Jókai elveivel, ahogy egyik regényének címe mondja: „Mindem poklon keresztül”. Ezután köszöntött a mai idők Landerer és Háckenast Ját Magyar Miklós.

Felolós szerkesztő: Dr. Hajdu Marcel Felolós Kiadó: Zsombai Géza

Gólya-Áruház

Király ucca és Nagymező u. sarok Vármház körút és Calvin tér sarok

Az alábbiakban hirdett cikkek kirakatainkban megtekinthetők. Ezen cikkek valamennyije elsőrendű márka. Cégünk csak régi kipróbált minőségeket a legelőkelőbb gégyosoktól vásárolja. Súlyt helyezünk arra is, hogy választékunk, különösen diatöcckekben a legrefináltabb ízlést is kielégítse. Nem ambicionáljuk, hogy mi hozzuk forgalomba és áruszuk el a várost a legeslegelőcsőbb, tehát a legsilányabb áruval. Maradékokat mesterségesen nem gyártunk és ezek előadásával nem szedelgünk. Irányelőkünk az, hogy jó minőségű áruk forgalombahozatalával régi meghitt vásárlóközönségünklet megtartsuk

Ank ezer koronában	
Férfiling színes trenehből 2 gallérral	98
Férfiling fehér ruhé, vagy színes mellet	125, 145
Férfiling elsőrendű zsefir, vagy pulnából	190, 225, 290
Férfi hálóing 100 cm hosszú	120
Köperátónadrág	75, 90, 130
Frakkling kemény és puha mellet	145, 200, 290
Duplegaliór elsőrendű bécsi gyártmány	12
Férfi filer zokni	28, 40, 50
Muszlin női harisnya	28, 32, 45, 55
Női ing	45, 75, 100, 125
Női hálóing jó sífönből	135
Férfi és női zsebkendő	10, 25, 35
Férfikelmé	145, 195, 280
Gyapjú seviet minden színben	78, 98
Sötétkec finom női kelme	130, 160, 290
Tiszta gyapjú vöife kelme	85, 100
Schottis kelme	39, 65, 95
Legrefináltabb schottis kelme	120, 195, 225, 280
Mosó deifén pazar választékban	18, 22, 26
Kéktöst és karton	17, 24, 25
Jóminőségű zsefir és kanavász	25, 30, 35, 45
Selyemnyit liberty 90 szímben	23, 24, 32, 4
Egypénz kelme 110 széles	55
Trikószalyon 140 széles	135
Lepedőszalyon tartós minőség	49, 55, 75
Mosott sífön vagy gyolcs	16, 19, 22
Schroll sífön bőkebeji minőség	26, 35, 40
Lillimogyolcs	27
Elsőrendű kelengyogyolcs	32, 55
Rumburgi tiszta lenvázson és lenbatsit	70, 105, 125
Ágynemű damaszt selyemfenyű	50, 65, 75
Angol batsit sífön és nansuk	33, 38, 45
Edény- és tányérlörilés tiszta lenből	23, 28, 35
Damaszt átkészítetek 6 személyre	325, 350, 450, 550
Damaszt kávész garnitúra	325, 450, 550
Függöny etami és granadín	19, 40, 48, 75
Paplanlepedőgyolcs	75, 95
Törülköző, tartós jó minőség	20, 25, 30
Törülköző finom lendamaszt	40, 50, 75
Ágy- és asztalterlőgarnitúra	800, 900
Baby-ing és rékli	18, 22, 35, 45
Baby pólgyarok	80, 125, 175, 300
Tetra pelenka	25
Gumi pelenkanadrág	9
Párnahuzat tartós gyolcsból	80
Dunahuzat tartós gyolcsból	250
Paplanlepedőhuzat	300